

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku

15-264 Białystok, ul. Ciołkowskiego 2/3

tel. 85 742-53-78 fax 85 742-21-04

e-mail: sekretariat@wios.bialystok.pl

**WOJEWÓDZKI INSPEKTORAT
OCHRONY ŚRODOWISKA
w Białymstoku**
15-264 Białystok, ul. Ciołkowskiego 2/3
tel. 85 742-53-78, fax 85 742-21-04
NIP 966-05-90-188

INFORMACJA

Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o stanie środowiska na terenie powiatu hajnowskiego

WSTĘP	4
PODSTAWOWE INFORMACJE O POWIECIE	4
DZIAŁALNOŚĆ INSPEKCYJNO-KONTROLNA I BADAWCZA	5
POWIETRZE	6
PRESJE – EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ DO POWIETRZA.....	6
STAN – OCENA JAKOŚCI POWIETRZA	7
PRZECIWDZIAŁANIA – DZIAŁALNOŚĆ KONTROLNA	7
STAN CZYSTOŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH	8
PRESJE – ŹRÓDŁA ZANIECZYSZCZEŃ WÓD.....	8
STAN – OCENA JAKOŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH	9
PRZECIWDZIAŁANIA – DZIAŁALNOŚĆ KONTROLNA	13
WODY PODZIEMNE	15
PRESJE	15
STAN - OCENA JAKOŚCI WÓD PODZIEMNYCH	16
GOSPODARKA ODPADAMI	17
PRESJE	17
STAN	19
PRZECIWDZIAŁANIA – KONTROLE SKŁADOWISK I ZAKŁADÓW PRZEMYSŁOWYCH	22
HAŁAS KOMUNIKACYJNY I PRZEMYSŁOWY	24
PRESJE – ŹRÓDŁA HAŁASU	24
STAN – POMIARY HAŁASU	25
PRZECIWDZIAŁANIA	25
POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	26
PRESJE – ŹRÓDŁA PROMIENIOWANIA ELEKTROMAGNETYCZNEGO	26
STAN – POMIARY MONITORINGOWE	28
OCHRONA ŚRODOWISKA PRZED AWARIAMI	28
NIEBEZPIECZNE SUBSTANCJE CHEMICZNE W ZAKŁADACH PRZEMYSŁOWYCH	28
TRANSPORT	30
ZDARZENIA AWARYJNE	30

WSTĘP

PODSTAWOWE INFORMACJE O POWIECIE

Położenie

Powiat hajnowski położony jest w południowo - wschodniej części województwa podlaskiego, na obszarze tzw. "Zielonych Płuc Polski". Pod względem geograficznym leży w makroregionie Niziny Podlaskiej i mezoregionie Wysoczyzny Bielskiej. Posiada powierzchnię 1624 km². Teren powiatu jest mało zróżnicowany, przeważnie płaski. Obszar południowo-wschodni powiatu pokrywa Puszcza Białowieska, jedyny w Europie kompleks leśny, który zachował się do naszych czasów w niezmienionej formie. Największymi rzekami regionu są Narew, z jej dopływem rzeką Narewką, Leśna Prawa - dopływ Bugu.

Struktura administracyjna i ludność

Powiat hajnowski podzielony jest administracyjnie na 9 gmin: Białowieża, Czeremcha, Czyże, Dubicze Cerkiewne, Hajnówka, Hajnówka - miasto, Kleszczele - gmina i miasto, Narew, Narewka.

Liczba ludności ogółem wynosi 44 146 mieszkańców. Gęstość zaludnienia 27 os./km².

Gospodarka

Powiat hajnowski jest regionem rolniczo - przemysłowym. Na jego terenie funkcjonuje 2959 podmiotów gospodarczych, z czego 2764 należy do sektora prywatnego.

Region ma doskonałe warunki do rozwoju rolnictwa ekologicznego. Najbardziej znane i cenione są produkty mleczarni w Hajnówce.

Działalność produkcyjna związana jest z przetwórstwem drewna: produkcją mebli, tarcicy, materiałów podłogowych, domków letniskowych, stolarki budowlanej, węgla drzewnego i aktywnego, palet, skrzynek oraz galanterii drewnianej. Znaczna część produkcji jest eksportowana.

Obok przemysłu drzewnego rozwinął się również maszynowy. Na terenie powiatu produkuje się traktory i inne maszyny rolnicze, maszyny i urządzenia do przemysłu drzewnego i leśnictwa, kotły i piece grzewcze. W Lewkowie znajduje się zakład produkujący znane w Polsce wyroby ceramiki budowlanej.

Przygraniczne położenie powiatu prowadzi handel z Białorusią i innymi krajami zza wschodniej granicy. Funkcjonują tu dwa towarowe przejścia graniczne - w Siemianówce i Czeremsze, przy których prowadzą działalność firmy handlowe zajmujące się importem nawozów, drewna, gazów technicznych oraz innych produktów.

Walory przyrodnicze powiatu

Tereny o szczególnych walorach przyrodniczych zajmują aż 58,5% powierzchni powiatu (95032,5 ha). Na Białowieżski Park Narodowy przypada 10517,3 ha, rezerваты przyrody 12340,3 ha, a na obszary chronionego krajobrazu 71830,4 ha. W powiecie zlokalizowanych jest 1286 pomników przyrody.

Szczególnie cenne obszary są objęte siecią Natura 2000, za które uznaje się tereny najważniejsze dla zachowania zagrożonych lub bardzo rzadkich gatunków roślin, zwierząt czy charakterystycznych siedlisk przyrodniczych, mających znaczenie dla ochrony wartości przyrodniczych Europy. Podstawą utworzenia sieci Natura 2000 są 2 dyrektywy unijne tzw. „Dyrektywa Ptasia” i „Dyrektywa Siedliskowa”.

Na terenie powiatu obszar Natura 2000 tworzą: Obszary Specjalnej Ochrony Ptaków (OSO): Puszcza Białowieska (63148 ha) i Dolina Górnej Narwi (18384 ha) oraz Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk (SOO): Ostoja w Dolinie Górnej Narwi (20307 ha) i Puszcza Białowieska.

DZIAŁALNOŚĆ INSPEKCYJNO-KONTROLNA I BADAWCZA

Prawne podstawy funkcjonowania Inspekcji Ochrony Środowiska określono w ustawie z dnia 20 lipca 1991 r., która nałożyła na nią obowiązek:

- kontrolowania przestrzegania przepisów prawa o ochronie środowiska przez podmioty gospodarcze,
- prowadzenia badania stanu środowiska,
- informowania społeczeństwa o wynikach tych badań.

Szczegółowe cele działalności inspekcyjno-kontrolnej WIOŚ są corocznie ustalane w planach pracy, tworzonych na podstawie wytycznych Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, analizy wyników dotychczasowej działalności, propozycji przekazanych przez Marszałka, Wojewodę oraz przez organy samorządowe.

ZAKRES DZIAŁALNOŚCI INSPEKCYJNO-KONTROLNEJ

Podstawowym celem kontroli jest wymuszenie na kontrolowanym podjęcie działań, które w konsekwencji spowodują zmniejszenie negatywnego wpływu na środowisko. Inspekcja Ochrony Środowiska zgodnie z kompetencjami może zastosować następujące środki dyscyplinujące:

- wydanie zarządzeń pokontrolnych,
- wydanie decyzji z wyznaczeniem terminu usunięcia zaniedbań, a w przypadku stwierdzenia zagrożenia życia lub zdrowia czy znacznych szkód w środowisku, w porozumieniu z Wojewodą, decyzji wstrzymującej działalność,
- wymierzenie kary pieniężnej za naruszenie warunków korzystania ze środowiska,
- skierowanie wystąpienia do innych organów administracji państwowej, rządowej i samorządu terytorialnego z wnioskiem o podjęcie działań zgodnie z ich właściwościami,
- nałożenie kary grzywny w postaci mandatu karnego,
- skierowanie wniosku do organów ścigania.

*W tym miejscu należy zwrócić uwagę na **duże możliwości prawne działań własnych samorządów**, zbieżnych z kompetencjami lub celami działań przypisanymi Inspekcji Ochrony Środowiska, które pozwalają przeciwdziałać negatywnemu oddziaływaniu na środowisko, a także minimalizować problemy środowiskowe.*

W okresie od września 2016 r.¹ na terenie powiatu przeprowadzono łącznie 48 kontroli w najbardziej uciążliwych podmiotach i obiektach. W przypadkach stwierdzanych przekroczeń, wymierzono kary pieniężne za naruszenie warunków korzystania ze środowiska.

MONITORING ŚRODOWISKA

W ramach działalności badawczej, główny zakres prac Inspekcji Ochrony Środowiska prowadzony jest w oparciu o Program Państwowego Monitoringu Środowiska (PMŚ), którego koordynatorem jest Główny Inspektorat Ochrony Środowiska. System PMŚ składa się z 3 głównych bloków - zagadnień: jakość środowiska, emisja oraz oceny i prognozy.

¹ termin opublikowania poprzedniej wersji „Informacji o stanie środowiska na terenie powiatu...”

Zadania PMŚ realizowane są przez różnorodne instytucje w kraju, a w znacznym zakresie przez Wojewódzkie Inspektoraty Ochrony Środowiska. Dane uzyskiwane w Programie PMŚ tworzą wojewódzką bazę informacji o stanie środowiska.

Program badawczy realizowany przez WIOŚ obejmuje następujące komponenty środowiska:

- monitoring powietrza atmosferycznego,
- monitoring wód powierzchniowych płynących i stojących,
- monitoring hałasu,
- monitoring pól elektromagnetycznych.

W każdym podsystemie badawczym, na potrzeby wykonywanych ocen, wyszczególnia się 3 elementy: presje, stan i przeciwdziałanie. Aktualne wyniki kontroli i badań stanu środowiska przedstawiono poniżej.

POWIETRZE

PRESJE – EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ DO POWIETRZA

Głównymi źródłami zanieczyszczeń atmosfery na terenie powiatu są rozproszone źródła emisji z sektora komunalno – bytowego, a także zanieczyszczenia komunikacyjne związane z ruchem pojazdów, głównie na trasie Białystok – Hajnówka, Białystok – Bielsk Podlaski – Kleszczele – przejście graniczne Połowce, Hajnówka - Białowieża oraz Hajnówka – Bielsk Podlaski.

Substancjami zanieczyszczającymi, mającymi największy udział w emisji zanieczyszczeń, pochodzącymi głównie z procesów spalania energetycznego są: dwutlenek siarki, tlenki azotu, tlenek węgla i pyły. Od środków transportu największy udział w emisji zanieczyszczeń mają tlenki azotu, tlenek węgla i benzen.

Według danych GUS w 2016 r. emisja zanieczyszczeń pyłowych ogółem z terenu powiatu wyniosła 74 ton. Na przestrzeni wielolecia obserwuje się trend malejący.

Emisja zanieczyszczeń gazowych ogółem w 2015 r. wynosiła 66 785 ton. Na przestrzeni lat obserwuje się również trend malejący.

Dane o wielkościach emisji z powiatu na tle województwa w latach 2007-2016 przedstawiono w tabeli.

EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIE UCIAŻLIWYCH											
	J. m.	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Emisja zanieczyszczeń pyłowych											
woj. podlaskie ogółem	t/r	1 748	1 324	1 146	1 096	977	919	974	934	921	815
powiat hajnowski ogółem	t/r	141	107	125	131	118	125	103	112	99	74
ze spalania paliw	t/r	123	89	97	120	113	124	101	110	97	70
Emisja zanieczyszczeń gazowych											
woj. podlaskie ogółem	t/r	1 716 244	1 602 796	1 597 587	1 616 560	1 646 078	1 480 002	1 974 984	2 014 565	1 978 194	2 208 086
powiat hajnowski ogółem	t/r	83 532	73 948	91 483	89 397	78 105	68 537	66 093	65 451	66 534	66 785
ogółem (bez CO ₂)	t/r	412	305	405	596	651	498	430	355	336	335
dwutlenek siarki	t/r	124	78	90	105	97	80	94	90	78	81
tlenek azotu	t/r	111	86	83	85	93	96	79	78	75	73
tlenek węgla	t/r	177	141	230	344	400	278	234	164	160	149
dwutlenek węgla	t/r	83 120	73 643	91 078	88 801	77 454	68 039	65 663	65 096	66 198	66 450
ZANIECZYSZCZENIA ZATRZYMANE LUB ZNEUTRALIZOWANE W URZĄDZENIACH DO REDUKCJI											
woj. podlaskie pyłowe	t/r	117 089	83 472	68 884	86 589	98 981	84 857	85 518	84 926	88 011	88 588
powiat hajnowski pyłowe	t/r	336	216	197	1139	1372	183	151	173	155	106

dane: GUS

STAN – OCENA JAKOŚCI POWIETRZA

Ocena stopnia zanieczyszczenia powietrza na terenie woj. podlaskiego dokonywana jest w oparciu o pomiary kontrolne głównych zanieczyszczeń bezpośrednio emitowanych do atmosfery (emisja) oraz badania monitoringowe substancji w atmosferze (imisja). Na terenie powiatu pomiary imisji wykonano w m. Hajnówka przy użyciu laboratorium mobilnego pełniącego funkcję stacji tła miejskiego, które zlokalizowano przy ul. Władysława Jagiełły 7 (w rejonie spodziewanych średnich stężeń i jednocześnie dużej reprezentatywności dla obszaru miasta). Wyniki przeprowadzonych pomiarów zostały wykorzystane do wykonania oceny jakości powietrza w strefach województwa podlaskiego za 2016 r.

Ocena stopnia zanieczyszczenia powietrza na terenie woj. podlaskiego dokonywana jest w oparciu o badania monitoringowe substancji znajdujących się w atmosferze (imisja) oraz dane ze źródeł emitujących zanieczyszczenia bezpośrednio do atmosfery.

Na terenie „Strefy Podlaskiej”, która obejmuje wszystkie, za wyjątkiem Aglomeracji Białostockiej, powiaty województwa podlaskiego, wykonywana corocznie (zgodnie art. 89 Ustawy Prawo ochrony środowiska) „Ocena poziomów substancji w powietrzu i klasyfikacji stref województwa podlaskiego” wykazała za rok 2016 **przekroczenia normy pyłu PM_{2,5}** dla kryterium oceny - ochrona zdrowia.

Do oceny jakości powietrza na terenie całego województwa służą również pomiary na potrzeby oceny narażenia ekosystemów. Badania prowadzone są na stacji tła wiejskiego w m. Borsukowizna (gm. Krynki). Wykonywany jest tam pomiar automatyczny dwutlenku siarki, tlenków azotu i ozonu. W 2016 r. stwierdzono **przekroczenia poziomów celów długoterminowych dla ozonu** dla kryterium oceny - ochrona roślin.

PRZECIWDZIAŁANIA – DZIAŁALNOŚĆ KONTROLNA

Na terenie powiatu największa emisja zanieczyszczeń powietrza pochodzi z miast powiatu, gdzie największy udział w emisjach mają: indywidualne kotły na paliwa stałe w gospodarstwach domowych, ciepłownie miejskie i osiedlowe oraz zakłady przemysłowe. Wyniki kontroli podmiotów gospodarczych przedstawiono poniżej:

- „GRYFSKAND” Sp. z o. o. w Gryfinie Oddział w Hajnówce Zakład Produkcji Węgla Aktywnych (kontrola: luty 2017 r.; czerwiec 2017 r.) Źródłami emisji zanieczyszczeń są: kotły utylizacyjne, młyny węglowe oraz odsiewacze. Zakład posiada pozwolenie na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza z prowadzonych

w zakładzie procesów technologicznych. Spółka zgłosiła Staroście Powiatu Hajnowskiego instalację do produkcji węgla drzewnego. W czasie kontroli przeprowadzono kontrolne pomiary emisji, które wykazały przekroczenie dopuszczalnej wielkości emisji pyłu. Wydano decyzję o karze. W czasie kolejnej kontroli stwierdzono intensywną emisję dymu z terenu zakładu, co sugeruje, iż obecnie stosowane rozwiązania technologiczne, zmierzające do ograniczenia emisji zanieczyszczeń do powietrza, nie przynoszą odpowiedniego efektu ograniczenia emisji. Ustalono, że podmiot nie podjął żadnych działań w celu ograniczenia wielkości przekroczeń emisji, stwierdzonych w trakcie kontroli przeprowadzonej w lutym 2017 r. Przeprowadzono jedynie działania modernizacyjne hali produkcyjnej (m.in. wymiana dachu). Wymianie dachu towarzyszyły prace polegające na piaskowaniu konstrukcji metalowych, co dodatkowo wzmagало emisję niezorganizowaną zanieczyszczeń do powietrza (zapylenie na okoliczne tereny). Podczas kontroli stwierdzono również, że obowiązujące pozwolenie nie uwzględnia wszystkich eksploatowanych pieców aktywacyjnych oraz suszarki węgla, które są również źródłami emisji. W efekcie kontroli pouczono o konieczności uaktualnienia pozwolenia oraz wydano zarządzenie pokontrolne nakazujące uregulowanie nieprawidłowości.

Pozostałe skontrolowane zakłady, w których nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie emisji zanieczyszczeń to: **EKOIL Sp. z o.o. Zakład w Plancie** (kontrola: listopad 2016 r.), **Pronar Sp. z o.o. w Narwi** (kontrola: listopad 2016 r.), **Old Polish Vodka Spółka z o.o. w Lewkowie Starym** (kontrola: maj 2017 r.), **Gmina Miejska Hajnówka** (kontrola: maj – czerwiec 2017 r.) **Spalarnia odpadów medycznych eksploatowana w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Hajnówce** (kontrola: lipiec – sierpień 2017 r.), **Krypton Sp. z o.o. w Narewce** (kontrola: sierpień 2017 r.)

STAN CZYSTOŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH

PRESJE – ŹRÓDŁA ZANIECZYSZCZEŃ WÓD

Wielkość presji na wody prezentuje stopień wyposażenia w infrastrukturę obsługującą gospodarkę wodno-ściekową. W 2016 roku długość czynnej sieci wodociągowej wynosiła 738,6 km. W 2015² roku korzystało z niej 92,3% ludności (największy udział gmina miejska Hajnówka – 96,8%, najmniejszy gmina Narew – 72,1%).

Korzystający z sieci wodociągowej w % ogółu ludności										
Jednostka terytorialna	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015 ²
Powiat hajnowski	90,5	90,5	90,6	90,8	91,1	91,5	91,5	91,7	92,2	92,3
Hajnówka-gmina miejska	96,6	96,6	96,6	96,6	96,6	96,6	96,7	96,7	96,7	96,8
Hajnówka-gmina wiejska	82,7	82,9	83,2	83,4	83,9	83,9	83,9	84,0	84,0	84,1
Białowieża	83,1	83,2	83,3	83,3	84,7	87,4	87,1	87,2	87,2	87,4
Czeremcha	91,4	91,4	91,5	91,6	91,7	91,7	91,7	91,8	93,9	94,0
Czyże	85,9	85,9	86,0	86,8	86,8	87,9	87,3	87,3	87,4	87,5
Dubicze Cerkiewne	94,4	94,5	94,6	94,6	94,7	94,7	94,7	94,7	94,7	94,7
Kleszczele	92,4	92,6	92,6	92,7	93,3	94,0	93,9	93,9	97,3	97,3
Narew	68,3	68,5	68,7	68,9	69,9	71,0	70,9	71,0	72,0	72,1
Narewka	91,6	91,7	91,7	91,8	91,9	92,4	92,5	94,7	94,7	94,7

dane: GUS

Długość sieci kanalizacyjnej w 2016 roku w powiecie hajnowskim wynosiła 293,3 km. W 2015¹ roku korzystało z niej 61,7 % ludności (największy udział gmina miejska Hajnówka – 87,1%, natomiast najmniejszy gmina Czyże – 16,0%).

Korzystający z sieci kanalizacyjnej w % ogółu ludności										
Jednostka terytorialna	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015 ²
Powiat hajnowski	54,2	54,9	55,1	55,4	56,7	58,6	59,3	59,7	60,6	61,7
Hajnówka-gmina miejska	84,3	84,5	84,5	84,7	85,3	86,0	86,7	86,9	87,0	87,1

² na podstawie aktualnie dostępnych danych GUS

Hajnówka-gmina wiejska	26,1	27,2	27,4	27,7	29,3	30,8	31,4	31,7	33,4	33,7
Białowieża	53,3	53,7	54,0	54,2	56,5	66,4	66,6	66,8	66,9	67,4
Czeremcha	38,1	38,3	38,5	38,8	40,4	42,5	42,7	42,8	48,5	57,6
Czyże	0,4	0,4	0,4	0,5	6,9	13,8	15,2	15,3	15,4	16,0
Dubicze Cerkiewne	14,5	14,5	14,9	14,9	15,4	15,9	15,9	17,3	17,7	20,6
Kleszczele	28,2	28,3	28,7	28,9	30,3	32,0	32,3	32,3	32,4	33,7
Narew	16,5	19,0	19,0	19,0	19,9	20,8	22,0	22,0	22,4	22,4
Narewka	44,0	45,1	45,1	45,3	45,3	45,3	45,4	47,3	47,5	47,8

dane: GUS

W 2016 roku funkcjonowało 15 oczyszczalni ścieków tym jedynie 2 oczyszczalnie komunalne były wyposażone w system podwyższonego usuwania biogenów (w Hajnówce i Białowieży).

Komunalne i przemysłowe oczyszczalnie ścieków - ogółem ilość obiektów										
Jednostka terytorialna	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Powiat hajnowski	16	17	16	16	16	16	15	16	16	15
Hajnówka-gmina miejska	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1
Hajnówka-gmina wiejska	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Białowieża	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2
Czeremcha	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Czyże	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Dubicze Cerkiewne	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Kleszczele	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Narew	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2
Narewka	4	4	4	4	4	4	3	3	3	3

dane: GUS

W 2016 roku 73,6% mieszkańców korzystało z oczyszczalni ścieków. Wskaźnik ten jest niski jednakże systematycznie rośnie. Najmniej osób obsługiwały oczyszczalnie w gminie Dubicze Cerkiewne, a najwięcej w gminie miejskiej Hajnówka.

Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ogólnej liczby ludności										
Jednostka terytorialna	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Powiat hajnowski	62,62	63,57	59,77	63,4	66,6	67,6	70,0	71,2	71,9	73,6
Ogólna liczba mieszkańców obsługiwana przez oczyszczalnie ścieków										
Jednostka terytorialna	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Powiat hajnowski	29 573	29 741	27 722	29 068	30 156	31 091	31 810	32 010	32 028	32 498
Hajnówka-gmina miejska	20 200	20 200	18 345	19 475	19 769	19 888	19 869	19 777	19 640	19 735
Hajnówka-gmina wiejska	1 673	1 693	1 365	1 414	1 943	2 526	2 767	2 742	2 709	2 670
Białowieża	1 587	1 619	1 643	1 643	1 650	2 100	2 150	2 192	2 192	2 192
Czeremcha	1 523	1 529	1 545	1 563	1 583	1 684	1 690	1 934	2 111	2 480
Czyże	218	218	220	369	586	648	660	660	668	668
Dubicze Cerkiewne	200	200	220	225	225	225	225	230	230	240
Kleszczele	850	1 015	1 059	1 059	1 085	1 106	1 198	1 198	1 198	1 198
Narew	990	795	814	809	809	750	760	780	780	790
Narewka	2 332	2 472	2 511	2 511	2 506	2 164	2 491	2 497	2 500	2 525

dane: GUS

STAN – OCENA JAKOŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH

Zasady monitoringu wód realizowane w systemie Państwowego Monitoringu Środowiska, uwzględniają badania i ocenę jakości w sposób odpowiedni do celów jej użytkowania i prowadzonej działalności na obszarze zlewni. Na terenie powiatu badania objęły:

- monitoring wód w celu ogólnej oceny jakości – stanu wód,
- monitoring wód w celu oceny stopnia eutrofizacji wywołanej zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych.

KLASYFIKACJE WÓD

Zakres, częstotliwość i sposób prowadzenia badań monitoringowych wód powierzchniowych oraz sposób oceny wód zależy od sposobu ich użytkowania i charakterystyki zagrożenia. Ocen jakości wód dokonuje się w tzw. Jednolitej Części Wód Powierzchniowych³. Rodzaje sporządzanych ocen to:

- **Ocena stanu wód.** Stan wód jest definiowany jako dobry lub zły. Aby stan wód uznano za dobry musi być spełniony warunek, iż oceniony stan ekologiczny (lub potencjał ekologiczny w przypadku wód sztucznych lub silnie zmienionych⁴) jest dobry lub powyżej dobrego oraz stan chemiczny wód oceniono jako dobry.
 - **Stan ekologiczny** określa się w ciekach naturalnych, jeziorach lub innych zbiornikach naturalnych, wodach przejściowych oraz przybrzeżnych. Ocena dokonywana jest na podstawie wyników klasyfikacji elementów fizykochemicznych, biologicznych i hydromorfologicznych. Stan ekologiczny jest definiowany jako: bardzo dobry, dobry, umiarkowany, słaby i zły.
 - **Potencjał ekologiczny** określa się dla wód sztucznych lub silnie zmienionych. Ocena dokonywana jest na podstawie wyników klasyfikacji zbadanych elementów biologicznych, fizykochemicznych i hydromorfologicznych. Potencjał ekologiczny jest definiowany jako: maksymalny, dobry, umiarkowany, słaby, zły.
 - **Stan chemiczny** wód klasyfikuje się na podstawie chemicznych wskaźników jakości wód. Stan chemiczny jest definiowany jako dobry oraz poniżej dobrego.
- **Ocena spełnienia wymagań w obszarach chronionych wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych.** Ocena polega na sprawdzeniu wartości kryterialnych wskaźników charakteryzujących zjawisko eutrofizacji wody. Parametrami brany pod uwagę są: fitoplankton (wskaźnik fitoplanktonowy - IFPL), fitobentos (wskaźnik okrzemkowy - IO), makrofity (makrofitowy indeks rzeczny - MIR), Biologiczne Zapotrzebowanie Tlenu (BZT₅), ogólny węgiel organiczny (OWO), azot amonowy, azot Kjeldahla, azot azotanowy, azot ogólny, fosforany, fosfor ogólny.

OMÓWIENIE WYNIKÓW BADAŃ RZEK

Badania jakości wód w systemie Państwowego Monitoringu Środowiska są realizowane w 6-cio letnich cyklach pomiarowych. Aktualnie realizowany jest program badań w latach 2016-2021, w ramach opracowanego *Programu Państwowego Monitoringu Środowiska województwa podlaskiego na lata 2016-2020*.

Na terenie powiatu w ramach programu monitoringu wód płynących przeprowadzono badania następujących JCWP:

- Narew od granicy państwa do wpływu do zb. Siemianówka (zasilająca zbiornik Siemianówka),
- Narew od zbiornika Siemianówka do Narewki (JCWP poniżej zbiornika),
- Prostý Rów (dopływ zb. Siemianówka),
- Orlanka od źródeł do Orlej,
- Nurzec od źródeł do Nurczyka,
- Narewka od granicy państwa do Jelonki bez Jelonki,
- Narewka od Jelonki do ujścia,
- Leśna do Przewłoki,
- Bobrówka,
- Hwoźna,
- Lutownia.

³ Jednolita część wód powierzchniowych (JCWP) - oznacza oddzielny i znaczący element wód powierzchniowych, taki jak: jezioro lub inny naturalny zbiornik wodny, sztuczny zbiornik wodny, struga, strumień, potok, rzeka, kanał, lub ich części, morskie wody wewnętrzne, wody przejściowe lub przybrzeżne.

⁴ wody te zostały tak przekształcone przez człowieka, że niemożliwe jest przywrócenie im stanu naturalnego

Poniżej przedstawiono ocenę jakości wód zbadanych rzek.

Narew jest prawostronnym dopływem Wisły II rzędu o powierzchni zlewni 75175,2 km². Długość całkowita rzeki wynosi 484 km, w tym długość odcinka płynącego na terenie Polski 455 km. Rzeka bierze początek na terenie Białorusi w bagnach wschodniego skraju Puszczy Białowieskiej. Zlewnię górnej Narwi stanowią tereny stosunkowo słabo uprzemysłowione o charakterze typowo rolniczym oraz duże obszary leśne. Przy granicy białoruskiej zlokalizowano na rzece zbiornik zaporowy Siemianówka, pełniący głównie funkcje rekreacyjne. Narew na terenie województwa podlaskiego rzeka przepływa przez tereny Narwiańskiego Parku Narodowego oraz Łomżyńskiego Parku Krajobrazowego Doliny Narwi. Głównymi źródłami zanieczyszczeń w tej części zlewni są miasta Białystok i Łomża.

Ocena jakości wód w JCWP: Narew od granicy państwa do wpływu do zb. Siemianówka,

PLRW200024261119. JCWP leży przy samej granicy białoruskiej. Zlewnia ma charakter bagienno-torfowy pokryty roślinnością naturalną charakterystyczną dla terenów podmokłych. Po stronie polskiej brak źródeł antropopresji. Odcinek rzeki w JCWP ma długość sieci hydrograficznej ok. 1,42 km i całkowitą powierzchnię zlewni 4,14 km².

- Ocena potencjału ekologicznego - wody zakwalifikowano do III klasy – potencjał umiarkowany. O klasyfikacji zdecydowały: wskaźnik biologiczny makrobezkręgowce bentosowe i ichtiofauna oraz ponadnormatywne stężenie ChZT_{Mn}, ChZTCr, OWO.
- Ocena stanu chemicznego - wskazała stan poniżej dobrego,
- Ocena stanu wód będąca wypadkową potencjału ekologicznego i stanu chemicznego wykazała zły stan wód.

Ocena jakości wód w JCWP: Narew od zbiornika Siemianówka do Narewki, PLRW20001926119. Odcinek rzeki w JCWP ma długość sieci hydrograficznej ok. 9,96 km i całkowitą powierzchnię zlewni 35,12 km². Zlewnia ma charakter rolniczy pokryty głównie łąkami. Jakość wód JCWP jest zdeterminowana wpływem zb. Siemianówka, w którym corocznie dochodzi do zakwitów wody.

- Ocena stanu ekologicznego – wody zakwalifikowano do V klasy – stan słaby. O klasyfikacji zdecydowały: wskaźnik biologiczny: Fitoplankton,
- Ocena stanu chemicznego - wskazała stan poniżej dobrego,
- Ocena stanu wód będąca wypadkową stanu ekologicznego i stanu chemicznego wykazała zły stan wód,
- Ocena w obszarach chronionych wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych wykazała, iż JCWP jest wrażliwa na eutrofizację komunalną.

Ocena jakości wód w JCWP: Prosty Rów, PLRW2000172611318. Odcinek rzeki w JCWP ma długość sieci hydrograficznej ok. 5,79 km i całkowitą powierzchnię zlewni 10,80 km². Powierzchnia zlewni jest pokryta użytkami rolniczymi. Główny wpływ na jakość wód ma działalność rolnicza, a także gospodarka ściekowa w obszarach wiejskich.

- Ocena stanu ekologicznego – wody zakwalifikowano do III klasy – stan umiarkowany. O klasyfikacji zdecydował wskaźnik biologiczny: makrobezkręgowce bentosowe (indeks MMI) oraz ponadnormatywne stężenie OWO,
- Ocena stanu chemicznego - wskazała stan dobry,
- Ocena stanu wód będąca wypadkową stanu ekologicznego i stanu chemicznego wykazała zły stan wód,
- Ocena w obszarach chronionych wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych wykazała, iż JCWP jest wrażliwa na eutrofizację komunalną.

Orlanka jest lewostronnym dopływem rzeki Narew, o długości 50,3 km. Na 12,2 km do rzeki uchodzi największy lewobrzeżny dopływ - rzeka Biała, która jest odbiornikiem ścieków z Bielska Podlaskiego. Orlanka w dolnym biegu - od Orlej do ujścia, ze względu na przekształcenia antropogeniczne jest silnie zmienioną jednolitą częścią wód. Na jakość wód główny wpływ ma gospodarka komunalna.

Ocena jakości wód w JCWP: Orlanka od źródeł do Orlej, PLRW200017261429. Odcinek rzeki w JCWP ma długość sieci hydrograficznej ok. 58,62 km i całkowitą powierzchnię zlewni 136,58 km². Na jakość wód ma wpływ gospodarka komunalna, a także rolnictwo.

- **Ocena potencjału ekologicznego** - wody zakwalifikowano do III klasy – stan umiarkowany. O klasyfikacji zdecydowało ponadnormatywne stężenie: OWO, Azotu Kjeldahla, Azotu azotanowego, Azotu ogólnego.
- **Stan wód** ze względu na niską klasyfikację stanu ekologicznego określono jako zły.
- **Ocena w obszarach chronionych wrażliwych na eutrofizację** wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych wykazała, iż JCWP jest wrażliwa na eutrofizację komunalną.

Nurzec to typowo nizinna rzeka przepływająca przez tereny bagienne i podmokłe, o długości 100,2 km i powierzchni zlewni 2082,6 km². Źródła położone są na południowy wschód od m. Czeremcha, w podmokłej dolinie. Rzeka jest jednym z większych prawostronnych dopływów Bugu. Na terenie powiatu jest odbiornikiem ścieków, głównie z miejscowości Brańsk, Boćki i Rudka. Na jakość wód ma również wpływ rolnictwo.

Ocena jakości wód w JCWP: Nurzec od źródeł do Nurczyka, PLRW200023266619. Odcinek rzeki w JCWP ma długość sieci hydrograficznej ok. 85,7 km i całkowitą powierzchnię zlewni 241,15 km². Na terenie powiatu znajduje się ok. 1/2 powierzchni zlewni. Na jakość wód wpływ ma gospodarka komunalna, a także rolnictwo.

- **Ocena stanu ekologicznego** – wody zakwalifikowano do III klasy – stan umiarkowany. O klasyfikacji zdecydowało ponadnormatywne stężenie: Azotu Kjeldahla, Fosforu fosforanowego.
- **Stan wód** – z powodu niskiego stanu chemicznego oceniono jako zły.
- **Ocena w obszarach chronionych wrażliwych na eutrofizację** wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych wykazała, iż JCWP jest wrażliwa na eutrofizację komunalną.

Narewka wypływa z terytorium Białorusi i jest lewobrzeżnym dopływem Narwi o długości sieci hydrograficznej ok. 61,1 km (21,7 km na terenie Białorusi) i całkowitej powierzchni zlewni 725,16 km². Rzeka przepływa przez teren Puszczy Białowieskiej. W zlewni rzeki znajduje się Białowieski Park Narodowy.

Ocena jakości wód w JCWP: Narewka od granicy państwa do Jelonki bez Jelonki, PLRW200024261253. Odcinek rzeki w JCWP ma długość sieci hydrograficznej ok. 23,97 km i całkowitą powierzchnię zlewni 77,79 km². Procentowy udział obszaru chronionego w długości JCWP wynosi ok. 60,05 %. Na stan wód JCWP ma wpływ działalności w części zlewni po stronie białoruskiej, a także gospodarka ściekowa.

- Ocena stanu ekologicznego – wody zakwalifikowano do III klasy – stan umiarkowany. O klasyfikacji zdecydowało ponadnormatywne stężenie: ChZT_{Mn}, ChZT_{Cr}, OWO, wapnia, zawiesiny ogólnej, Azotu Kjeldahla, Azotu azotanowego, Azotu ogólnego.
- Ocena stanu chemicznego - wskazała stan poniżej dobrego.
- Ocena stanu wód będąca wypadkową stanu ekologicznego i stanu chemicznego wykazała zły stan wód.
- Ocena w obszarach chronionych wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych wykazała, iż JCWP jest wrażliwa na eutrofizację komunalną.

Ocena jakości wód w JCWP: Narewka od Jelonki do ujścia, PLRW200019261299. Odcinek rzeki w JCWP ma długość sieci hydrograficznej ok. 17,47 km i całkowitą powierzchnię zlewni 31,44 km². Na stan wód JCWP ma wpływ działalności w części zlewni po stronie białoruskiej, a także gospodarka ściekowa.

- Ocena stanu ekologicznego – wody zakwalifikowano do III klasy – stan umiarkowany. O klasyfikacji zdecydował: wskaźnik biologiczny makrobezkręgowce bentosowe oraz ponadnormatywne stężenie: ChZT_{Mn}, ChZT_{Cr}, OWO, fosforu fosforanowego.
- Ocena stanu chemicznego - wskazała stan poniżej dobrego.
- Ocena stanu wód będąca wypadkową stanu ekologicznego i stanu chemicznego wykazała zły stan wód.
- Ocena w obszarach chronionych wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych wykazała, iż JCWP jest wrażliwa na eutrofizację komunalną.

Bobrówka rzeka jest prawostronnym dopływem Narewki o długości sieci hydrograficznej ok. 14,15 km i całkowitej powierzchni zlewni 45,70 km². Na jakość wód ma wpływ rolnictwo, a także gospodarka ściekowa.

Ocena jakości wód w JCWP: Bobrówka, PLRW200017261269

- Ocena stanu ekologicznego – wody zakwalifikowano do III klasy – stan umiarkowany. O klasyfikacji zdecydowało ponadnormatywne stężenie ogólnego węgla organicznego.
- Ocena stanu wód będąca wypadkową stanu ekologicznego i stanu chemicznego wykazała zły stan wód.

Leśna Prawa bierze początek na północ od miasta Hajnówka. Jest rzeką graniczną. Uchodzi do rzeki Leśnej po stronie Białorusi.

Ocena jakości wód w JCWP: Leśna do Przewłoki, PLRW2000232665249. Część JCWP po stronie polskiej ma długość sieci hydrograficznej ok. 78,97 km i powierzchnię zlewni 289,67 km². Na jakość wód główny wpływ ma gospodarka ściekowa miasta Hajnówka. Zlewnia ma charakter typowo leśny. Większa część położona jest w obszarze Puszczy Białowieskiej.

- Ocena stanu ekologicznego – wody zakwalifikowano do III klasy – stan umiarkowany. O klasyfikacji zdecydowały: wskaźnik biologiczny makrobezkręgowce bentosowe i ichtiofauna oraz ponadnormatywne stężenie ogólnego węgla organicznego, ChZT_{Mn}, fosforanów.
- Ocena stanu chemicznego - wskazała stan poniżej dobrego.
- Ocena stanu wód będąca wypadkową stanu ekologicznego i stanu chemicznego wykazała zły stan wód.
- **Ocena w obszarach chronionych wrażliwych na eutrofizację** wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych wykazała, iż JCWP jest wrażliwa na eutrofizację komunalną.

Hwoźna Rzeka jest prawostronnym dopływem Narewki. Swój początek bierze w uroczysku „Dziki Nikor” po stronie białoruskiej i wpływa na teren Polski uchodząc do rzeki Narewki.

Ocena jakości wód w JCWP: Hwoźna, PLRW200023261249. Odcinek rzeki po polskiej stronie ma długość sieci hydrograficznej ok. 11,77 km i powierzchnię zlewni 44,65 km². JCWP jest położona w całości na terenie rezerwatu - Białowiecki Park Narodowy. Zlewnia ma charakter leśny, podmokły. Na jakość wód po stronie polskiej główny wpływ ma działalność rolnicza prowadzona po stronie białoruskiej.

- Ocena stanu ekologicznego – wody zakwalifikowano do III klasy – stan umiarkowany. O klasyfikacji zdecydowały: wskaźnik biologiczny ichtiofauna oraz ponadnormatywne stężenie: ChZT_{Mn}, ChZT_{Cr}, OWO, wapnia, zawiesiny ogólnej, Azotu Kjeldahla.
- Ocena stanu wód wykazała zły stan wód.

Lutownia stanowi lewostronny, i jednocześnie największy dopływ Narewki (posiada również własne dopływy: Dubinkę i Krynicę) o długości sieci hydrograficznej ok. 38,16 km. Wypływa z Bagien Derlicz, stanowiących przez duże połączenie kompleksów torfowiskowych, w okolicach wsi Zwodzieckie i Nowosady. Zlewnia ma powierzchnię 120,44 km² i niemal w całości – w 92% jest pokryta lasami Puszczy Białowieskiej. W zlewni rzeki położonych jest kilka wsi, których zabudowa pełni głównie rolę leniskowo-turystyczną.

- **Ocena jakości wód w JCWP: Lutownia, PLRW200023261229**
- Ocena stanu ekologicznego – wody zakwalifikowano do IV klasy – stan słaby. O klasyfikacji zdecydowały: wskaźnik biologiczny ichtiofauna oraz ponadnormatywne stężenie ChZT_{Mn}, ChZT_{Cr} i węglowodorów ropopochodnych - indeks oleju mineralnego.
- Ocena stanu chemicznego - wskazała stan dobry,

Ocena stanu wód będąca wypadkową stanu ekologicznego i stanu chemicznego wskazała zły stan wód.

PRZECIWDZIAŁANIA – DZIAŁALNOŚĆ KONTROLNA

Na terenie powiatu przeprowadzono następujące kontrole podmiotów z zakresu gospodarki wodno-ściekowej:

- **Gminna Oczyszczalnia Ścieków w Dubiczach Cerkiewnych** (kontrola: sierpień–październik 2016 r.). Stan formalno-prawny w zakresie odprowadzania ścieków z oczyszczalni został uregulowany. Oczyszczalnia składała się z następujących urządzeń: punkt zlewny ze studzienką kraty ręcznej, przepompownia główna ze zbiornikiem retencyjno – uśredniającym, zbiornik reaktora wielofunkcyjnego typu BIOGEST, zbiornik zagęszczania osadu nadmiernego. Ścieki oczyszczone odprowadzane do rzeki Orłanki. Nie stwierdzono przekroczeń ilości odprowadzanych ścieków oraz wskaźników dopuszczalnych określonych w pozwoleniu wodnoprawnym. Podczas kontroli pobrano próby ścieków oczyszczonych do badań. Wyniki nie wykazały przekroczeń wskaźników określonych w pozwoleniu wodnoprawnym. W wyniku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie gospodarki wodno-ściekowej.
- **Gmina Narew - gminna oczyszczalnia ścieków w Narwi** (kontrola: sierpień – październik 2016 r.). Stan formalno-prawny w zakresie odprowadzania ścieków oczyszczonych z oczyszczalni w Narwi został uregulowany. Oczyszczalnia składała się z następujących urządzeń: pompownia ścieków surowych, punkt zlewny ścieków dowożonych, krata schodkowa, biologiczny reaktor wielofunkcyjny BIOGEST, zbiornik zagęszczania i magazynowania osadu nadmiernego, stacja mechanicznego odwadniania osadu. Ścieki oczyszczone odprowadzane do rzeki Narew. Gmina Narew, w ramach automonitoringu, realizowała

obowiązek badania ścieków surowych i oczyszczonych odprowadzanych z oczyszczalni. Przedstawione wyniki nie wykazały przekroczeń ilości odprowadzanych ścieków oraz wskaźników dopuszczalnych określonych w pozwoleniu wodnoprawnym. W trakcie kontroli ustalono, iż podmiot nie przedkładał Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska okresowych pomiarów jakości ścieków odprowadzanych z oczyszczalni. W związku z powyższym wydano zarządzenie pokontrolne obligujące podmiot do usunięcia nieprawidłowości.

- **Operator Logistyczny Paliw Płynnych Sp. z o.o. Baza Paliw w Narewce** (kontrola: wrzesień 2016 r.). Wodę na potrzeby socjalno-bytowe pobierano z wodociągu gminnego. Woda pobierana z własnego ujęcia wykorzystywana była głównie do napełniania zbiorników przeciwpożarowych. Stan formalno-prawny w zakresie eksploatacji urządzeń i poboru wody został uregulowany. Ścieki odprowadzane do osadnika pełniącego rolę szamba. Ścieki opadowe z obydwu frontów przeładunkowych zbierane były poprzez wpusty liniowe i punktowe, a następnie odprowadzane do wewnętrznej kanalizacji deszczowej. Ścieki opadowe odprowadzane na separator substancji ropopochodnych, a następnie kierowano je do zbiornika odparowującego wyposażonego w przelew do studni chłonnej. Ścieki opadowo-roztopowe z powierzchni uszczelnionego frontu kolejowego oczyszczano przy pomocy separatora, a następnie odprowadzane do zbiornika odparowującego wyposażonego w przelew do studni chłonnej. Stan formalnoprawny w zakresie odprowadzania wód opadowych do ziemi był uregulowany. W wyniku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie gospodarki wodno-ściekowej.
- **Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Hajnówce** (kontrola: wrzesień-listopad 2016 r.). Oczyszczalnia odbiera ścieki komunalne z terenu miasta, sąsiednich wsi oraz ścieki przemysłowe z lokalnych zakładów. Stan formalnoprawny w zakresie odprowadzania ścieków został uregulowany. W ramach automonitoringu podmiot wykonywał badania ścieków odprowadzanych do rzeki Leśna Prawa we własnym certyfikowanym laboratorium. Analiza wyników nie wykazała przekroczeń w zakresie wskaźników zanieczyszczeń określonych w obowiązującym pozwoleniu wodnoprawnym. Wyniki badań były regularnie przekazywane do WIOŚ w Białymstoku. W trakcie kontroli zostały pobrane do badań ścieki surowe i oczyszczone. Wyniki ścieków oczyszczonych nie wykazały przekroczeń warunków określonych w pozwoleniu. Zakład prowadził rejestr zrzutów awaryjnych ścieków z oczyszczalni do rzeki oraz zrzutów ścieków na urządzenia starej oczyszczalni w celu przeciwdziałania odpływowi ścieków nieoczyszczonych do środowiska w przypadku nadmiernych opadów deszczu. W wyniku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie gospodarki wodno-ściekowej. Ponowna kontrola również nie wykazała nieprawidłowości.
- **EKOIL Sp. z o.o. Zakład w Plancie** (kontrola: listopad 2016 r.). Wodę pobierano z własnego ujęcia (składającego się z dwóch studni wierconych) zlokalizowanego na terenie zakładu i wykorzystywano do celów socjalno-bytowych, instalacji zraszaczów (schładzanie cystern) oraz do celów ppoż. Stan formalnoprawny w zakresie eksploatacji urządzeń i poboru wody z ujęcia został uregulowany. Wytwarzane ścieki socjalno-bytowe gromadzono w zbiorniku podziemnym. Wywozem nieczystości płynnych do gminnej oczyszczalni ścieków w Narewce zajmowała się wyspecjalizowana firma. Stan formalno-prawny w zakresie odprowadzania wód opadowych został uregulowany. W wyniku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie gospodarki wodno-ściekowej.
- **"PRONAR" Spółka z o.o. w Narwi - Stacja paliw w Narewce** (kontrola: listopad 2016 r.). Wodę na cele socjalno-bytowe i ppoż. pobierano z gminnej sieci wodociągowej. Ścieki socjalno-bytowe odprowadzane do kanalizacji sanitarnej podłączonej do gminnej oczyszczalni ścieków w Narewce. Ścieki opadowe z terenu stacji paliw były odprowadzane systemem kanalizacji deszczowej do studni chłonnej. Ścieki opadowe z rejonu stanowisk nalewczych odprowadzane były wpustami do separatora, a następnie poprzez studnię chłonną do ziemi. Stan formalno-prawny w zakresie odprowadzania wód opadowych został uregulowany. W wyniku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie gospodarki wodno-ściekowej.
- **Oczyszczalnia Ścieków w Czyżach** (kontrola: kwiecień 2017 r.). Stan formalnoprawny w zakresie odprowadzania oczyszczonych ścieków został uregulowany. Oczyszczalnia ścieków składała się z następujących urządzeń: punkt zlewny nieczystości płynnych, krata koszowa na kanale przed przepompownią, przepompownia ścieków, zbiornik retencyjno- uśredniający, piaskownik poziomo-wirowy, reaktor typu WGB, zbiornik osadu nadmiernego, stacja dmuchaw, budynek wielofunkcyjny ze stacją dawkowania reagentów i odwadniania osadu, składowisko osadu, studnia przepływomierza z zainstalowanym wodomierzem irygacyjnym. Ścieki odprowadzane do odbiornika ścieków - rowu melioracyjnego, uchodzącego do rzeki Łoknicy. Przedstawione w dniu kontroli wyniki badań nie wykazały przekroczeń ilości odprowadzanych ścieków oraz wskaźników dopuszczalnych określonych w pozwoleniu

wodnoprawnym. Kontrolowany podmiot przedkładał Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska okresowe pomiary jakości ścieków z oczyszczalni. W wyniku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie gospodarki wodno-ściekowej.

- **Old Polish Vodka Spółka z o.o.** (kontrola: maj 2017 r.). Wodę na cele produkcyjne, socjalno-bytowe i ppoż. pobierano z gminnej sieci wodociągowej. Ścieki socjalno-bytowe oraz poprodukcyjne (mycie urządzeń i sprzątanie pomieszczeń produkcyjnych i magazynowych) z budynku produkcyjnego odprowadzono do gminnej kanalizacji sanitarnej. Wody opadowe z terenu zakładu (dachy, utwardzone podjazdy) nie były ujęte w system kanalizacji, spływały na powierzchnie nieutwardzone i wsiąkały w grunt. W wyniku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie gospodarki wodno-ściekowej.
- **MINERAL Sp. z o.o.** (kontrola: wrzesień-październik 2016, maj-czerwiec 2017 r.). Kontrolowany podmiot zajmował się produkcją rolniczą (hodowla trzody chlewnej oraz uprawa zbóż: rzepaku, pszenicy, kukurydzy i jęczmienia na własnych polach). Wodę na potrzeby gospodarstwa pobierano z wodociągu gminnego (pojenie zwierząt, przygotowanie pasz, mycie pomieszczeń) oraz z własnego ujęcia wody (opryski i mycie maszyn rolniczych). Ze względu na ilość pobieranej wody korzystanie z własnego ujęcia nie wymagało pozwolenia wodnoprawnego. W wyniku prowadzonej działalności powstawały ścieki bytowe z budynku socjalno-biurowego, które odprowadzono do zbiornika bezodpływowego, a następnie raz w roku wywożone były przez specjalistyczną firmę asenizacyjną. Mycie pomieszczeń inwentarskich odbywało się przy użyciu gorącej wody pod ciśnieniem z dodatkiem środka dezynfekcyjnego (dopuszczonego przez Powiatowego Lekarza Weterynarii). Popłuczyny spływały do kanałów gnojowych pod rusztami łącznie z gnojowicą. Wody opadowe zbierane były za pomocą wpustów i odprowadzane grawitacyjnie za pomocą systemu kanalizacji deszczowej z wylotem do istniejącego rowu krytego, a następnie do rowu melioracyjnego. W wyniku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie gospodarki wodno-ściekowej. Ponowna kontrola, którą przeprowadzono na wniosek, również nie wykazała nieprawidłowości z zakresu gospodarki wodno-ściekowej.
- **Oczyszczalnia ścieków w Czeremsze** (kontrola: sierpień 2017 r.). Stan formalnoprawny w zakresie gospodarki wodno-ściekowej został uregulowany. Ścieki oczyszczone odprowadzono do gruntu poprzez rów melioracyjny. W dniu kontroli urządzenia pracowały sprawnie. Ilości odprowadzonych ścieków nie przekraczała ilości określonych w pozwoleniu wodnoprawnym. Kontrolowany podmiot przedkładał Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska okresowe pomiary jakości ścieków z oczyszczalni ścieków. W wyniku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie gospodarki wodno-ściekowej.
- **"KRYPTON" Sp. z o.o.** (kontrola: sierpień 2017 r.). Stan formalno-prawny na eksploatację urządzeń i pobór wody z ujęcia został uregulowany. Wodę na potrzeby zakładu pobierano ze studni wierconej na podstawie umowy dzierżawy podpisanej z firmą „CYKLON” Piotr Koziak. Prowadzono rejestr poboru wody. Ścieki socjalno-bytowe gromadzono w podziemnym zbiorniku, a następnie były wywożone według potrzeb przez wyspecjalizowaną firmę asenizacyjną. Ścieki opadowe były odprowadzane bezpośrednio do zbiornika ziemnego chłonna-odparowującego. W wyniku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie gospodarki wodno-ściekowej.
- **Gmina Hajnówka – Oczyszczalnia w Mochnate** (kontrola: sierpień-wrzesień 2017 r.). Stan formalnoprawny w zakresie gospodarki wodno-ściekowej został uregulowany. Na oczyszczalnię odprowadzono ścieki komunalne z sołectw: Mochnate, Puciska, Czyżyki, Nowe Berezowo, Stare Berezowo, Dubicze Osoczne, Chytra. Ilości odprowadzonych ścieków nie przekraczała ilości określonych w pozwoleniu wodnoprawnym. Podmiot przedkładał Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska okresowe pomiary jakości ścieków z oczyszczalni. W wyniku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie gospodarki wodno-ściekowej.

WODY PODZIEMNE

PRESJE

Wody podziemne należące do zasobów naturalnych, są coraz bardziej zagrożone zanieczyszczeniami z powierzchni ziemi. Konieczna jest ich szczególna ochrona, gdyż są to zasoby nieodnawialne. W szczególności niezbędna jest ochrona znacznych obszarów, pod którymi znajdują się Główne Zbiorniki Wód Podziemnych. W Polsce jest ich około 180, a obszar obejmuje ponad 52% powierzchni kraju.

Wody podziemne zanieczyszczone są różnymi substancjami chemicznymi, najczęściej są to: azotany, fosforany, substancje ropopochodne, chlorki, siarczany.

Najpowszechniej występującymi przyczynami zanieczyszczeń wód podziemnych są wycieki z niezolowanych składowisk odpadów, baz paliwowych czy stacji sprzedaży paliw do pojazdów samochodowych. Zanieczyszczenia siarczanami występują przede wszystkim na terenach uprzemysłowionych a azotanami i fosforanami na terenach rolniczych (związki te są często przyczyną degradacji rzek i zbiorników wodnych).

STAN - OCENA JAKOŚCI WÓD PODZIEMNYCH

KLASYFIKACJA WÓD PODZIEMNYCH⁵

Klasyfikacja elementów fizykochemicznych stanu wód podziemnych obejmuje pięć klas jakości:

- **Klasa I – wody bardzo dobrej jakości**, w których:
 - wartości elementów fizykochemicznych są kształtowane wyłącznie w efekcie naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych i mieszczą się w zakresie tła hydrogeochemicznego;
 - wartości elementów fizykochemicznych nie wskazują na wpływ działalności człowieka;
- **Klasa II – wody dobrej jakości**, w których:
 - wartości niektórych elementów fizykochemicznych są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych;
 - wartości elementów fizykochemicznych nie wskazują na wpływ działalności człowieka albo jest to wpływ bardzo słaby;
- **Klasa III – wody zadowalającej jakości**, w których wartości elementów fizykochemicznych są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych lub słabego wpływu działalności człowieka;
- **Klasa IV – wody niezadowalającej jakości**, w których wartości elementów fizykochemicznych są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych oraz wyraźnego wpływu działalności człowieka;
- **Klasa V – wody złej jakości**, w których wartości elementów fizykochemicznych potwierdzają znaczący wpływ działalności człowieka

Ocenę stanu chemicznego wód podziemnych w punkcie pomiarowym przeprowadza się, ustalając klasę jakości wód podziemnych przez porównanie wartości badanych elementów fizykochemicznych z wartościami granicznymi elementów fizykochemicznych określonymi w załączniku do rozporządzenia.

Klasy jakości wód podziemnych I, II, III oznaczają dobry stan chemiczny, a klasy jakości wód podziemnych IV, V oznaczają słaby stan chemiczny.

Monitoring jakości wód podziemnych prowadzi Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy w sieci otworów badawczych obejmujących wszystkie JCWPd w Polsce. Na terenie powiatu był realizowany w 2016 roku w jednym punkcie pomiarowym - zlokalizowany w m. Husaki.

Klasyfikacja stanu chemicznego wód podziemnych według badań PIG-PIB

Nr punktu pomiarowego	Miejscowość / Gmina	głębokość stropu (m)	Użytkowanie terenu	Klasa jakości wody	wskaźniki w granicach stężeń II klasy jakości	wskaźniki w granicach stężeń III klasy jakości	wskaźniki w granicach stężeń IV klasy jakości
1486	Białowieża / Białowieża	9,70	Zabudowa wiejska	II	Ca	-	-
1621	Białowieża / Budy	6,50	Zabudowa wiejska	II	NO ₃ , Zn, HCO ₃ , Ca	O ₂	-
1622	Narewka / Olchówka	27,00	Zabudowa wiejska	III	NH ₄ , Fe, temp, HCO ₃ , Mn, Ca	As, O ₂	-

⁵ na podstawie Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 21 grudnia 2015 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz. U. 2016 nr 0 poz. 85).

1471	Hajnówka / Orzeszkowo	39,00	Zabudowa wiejska	III	Fe, temp, Mn	As, O ₂	-
1487	Hajnówka / Dubiny	133,00	Tereny przemysłowe	IV	NH ₄ , HCO ₃ , Mn, Ca	O ₂	Fe
1678	Hajnówka / Hajnówka	133,00	Grunty orne	II	NH ₄ , HCO ₃ , Mn, Ca	Fe, O ₂	-
1811	Kleszczele / Policzna	2,80	Zabudowa wiejska	I	-	-	-

źródło: PIG-PIB

Stan chemiczny wód w Kleszczelach należy uznać za wody bardzo dobrej jakości. W Hajnówce i Białowieży stwierdzono niską zawartość tlenu oraz podwyższoną zawartość Fe (w Hajnówce/Hajnówce). W obydwu przypadkach są to wody dobrej jakości. Stan chemiczny wód w Narewce / Olchówce i Hajnówce / Orzeszkowo i należy uznać za zadowalający, ze względu na wysoką zawartość arsenu i obniżoną zawartość tlenu. Natomiast w Hajnówce / Dubinach ze względu na wysoką zawartość żelaza i obniżoną zawartość tlenu wody zakwalifikowano do IV klasy – wody niezadowalającej jakości.

Należy podkreślić, że przedstawiona klasyfikacja wód podziemnych skierowana jest na ocenę stopnia zanieczyszczenia wód i nie obejmuje oceny stanu sanitarnego oraz badań pod kątem przydatności wody do picia (po uzdatnieniu). Oceny te wykonuje Państwowa Inspekcja Sanitarna.

GOSPODARKA ODPADAMI

PRESJE

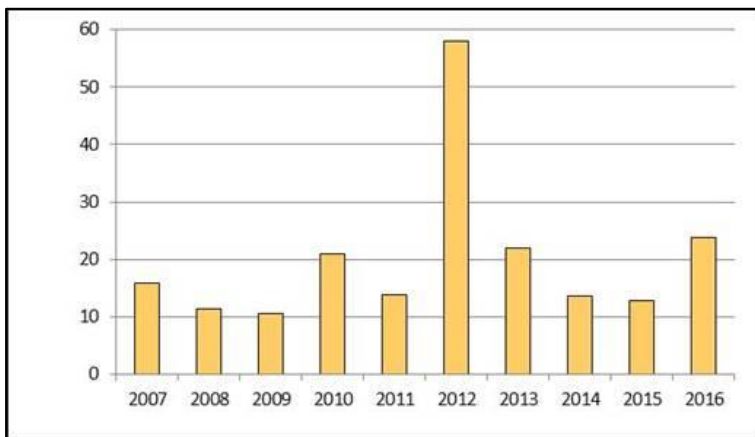
ODPADY PRZEMYSŁOWE

Ilość odpadów wytworzonych (z wyłączeniem odpadów komunalnych), na terenie powiatu hajnowskiego w 2016 r. wyniosła 23,8 tys. ton, co stanowiło 3,6 % odpadów wytworzonych na terenie całego województwa podlaskiego.

Odpadów wytworzonych (z wyłączeniem odpadów komunalnych) w ciągu roku (tys. ton/rok)

Jednostka	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Powiat hajnowski	15,8	11,3	10,5	21,0	13,9	57,9	22,0	13,7	12,9	23,8
woj. podlaskie	1057,2	838,3	737,9	713,5	707,6	1467,5	1827,5	1266,7	871,1	662,0

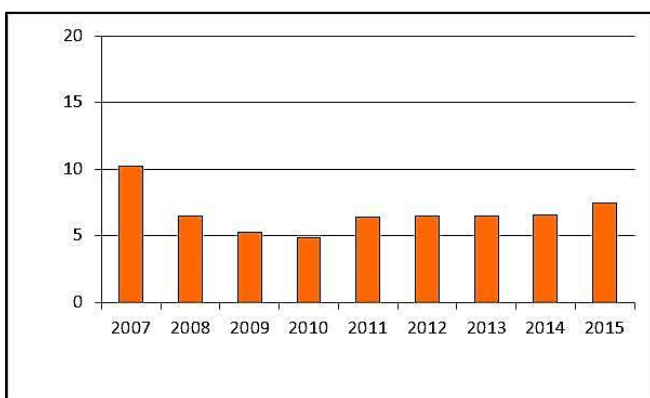
źródło: GUS

ODPADY KOMUNALNE

W 2015⁶ r. zebrano 7484,11 ton zmieszanych odpadów komunalnych, co w przeliczeniu na jednego mieszkańca wyniosło 167,3 kg/rok.

Ilość zmieszanych odpadów komunalnych zebranych na terenie powiatu hajnowskiego w latach 2007-2015

źródło: GUS

Odpady komunalne zmieszane muszą być poddawane przetworzeniu w instalacjach do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów. W wyniku mechanicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych wydziela się frakcje dające się wykorzystać materiałowo lub energetycznie. Po procesie mechanicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych powstaje frakcja, która wymaga dalszego biologicznego przetworzenia. Pozostałości z sortowania po przetworzeniu, w postaci stabilizatu, mogą być kierowane na składowiska odpadów spełniające określone wymagania.

Od 1 stycznia 2012 r. obowiązuje ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Gmina ma za zadanie zapewnić odbieranie i właściwe - ekologicznie bezpieczne zagospodarowanie wszystkich odpadów komunalnych powstających na jej terenie. Obowiązkiem Gminy jest zorganizowanie i nadzorowanie sprawnego systemu selektywnej zbiórki odpadów, które powinny zostać poddane odzyskowi lub recyklingowi.

Zgodnie z głównymi założeniami nowelizacji przepisów ustawy, zmieszane odpady komunalne oraz odpady zielone (z pielęgnacji terenów zielonych oraz targowisk) należy kierować do regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych (tzw. RIPOK). Odpady te muszą zostać zagospodarowane w regionie gospodarki odpadami, na którym zostały wytworzone. Wyjątek stanowi sytuacja, kiedy instalacja w regionie

⁶ brak danych GUS za 2016 r. w czasie opracowania niniejszej informacji

uległa awarii lub nie może przyjmować odpadów z innych przyczyn. Wówczas odpady należy skierować do instalacji zastępczej wyznaczonej w uchwale sejmiku województwa w sprawie wykonania Planu Gospodarki Odpadami.

Odpady od właścicieli nieruchomości zamieszkałych może odbierać wyłącznie wyłoniona w drodze przetargu firma. Odpady z nieruchomości niezamieszkałych mogą być odbierane przez przedsiębiorcę wpisanego do rejestru działalności regulowanej w danej gminie i spełniającego określone wymagania. Istnieją dwa modele wyboru przez gminę instalacji przetwarzania ze względu na rodzaj ogłoszonego przetargu. W przypadku przetargu na odbieranie odpadów podmiot odbierający będzie przewoził je do instalacji wskazanych przez gminę. Gmina ma obowiązek zawrzeć w SIWZ wymóg dotyczący przekazywania odpadów komunalnych zmieszanych oraz odpadów zielonych do regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych wskazanych w uchwale sejmiku województwa w sprawie wykonania planu gospodarki odpadami. W przypadku przetargu na odbieranie i zagospodarowanie podmiot odbierający będzie wybierał i wskazywał w ofercie instalację, do której przekazywał będzie odebrane odpady komunalne (akceptacja instalacji poprzez wybór oferty przez gminę).

Za odbiór odpadów wszyscy mieszkańcy gminy uiszczają jedną podstawową stawkę, dzięki czemu nikomu nie powinno „opłacać się” wyrzucanie odpadów do lasu. Ponadto osoby, które nie będą segregowały odpadów będą płacić więcej.

Gminy miały termin do połowy 2013 r. na wprowadzenie na swoim terenie nowego systemu gospodarowania odpadami. Do zadań gmin należała edukacja mieszkańców oraz przekazanie im informacji na temat obowiązujących zasad. Dzięki nowej ustawie gminy zyskały nowe obowiązki, kompetencje i narzędzia do działania. Dysponując środkami z opłat od mieszkańców, pokrywają z nich koszty obsługi całego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, w tym np. tworzenie i utrzymanie punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych oraz edukację ekologiczną w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami komunalnymi.

STAN

SKŁADOWISKA

Monitoring składowisk

Zasady prowadzenia monitoringu składowisk określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dn. 30 kwietnia 2013 r. w sprawie składowisk odpadów (Dz. U. z 2013 r.poz.523).

Wyniki badań wód podziemnych przy składowiskach przekazane do WIOŚ w Białymstoku za 2016 rok

Lp	Nazwa składowiska	Data badań	Monitoring wód gruntowych
1	SOK w Narwi	marzec, czerwiec, wrzesień, grudzień 2016 r.	Wody podziemne w najbliższym otoczeniu składowiska monitorowane były za pomocą piezometrów: P1, P2, P3 w czterech seriach badań. Analizy laboratoryjne próbek przeprowadzono w zakresie: pH, ogólnego węgla organicznego (OWO), zawartości metali ciężkich (Cu, Zn, Pb, Cd, Cr (VI), Hg), sumy wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA) oraz przewodności elektrolitycznej właściwej (PEW). Wody podziemne monitorowane przez piezometr P1 charakteryzowały się podwyższonymi wartościami OWO – V klasa w I serii pomiarowej, IV klasa w II i IV serii badań. Pozostałe parametry posiadały wartości odpowiadające klasom I-II. Próbki wód pobrane z piezometrów P2 oraz P3 cechowały się podwyższonymi wartościami OWO w I, II i IV serii pomiarowej odpowiednimi dla IV klasy jakości wód. Pozostałe parametry posiadały wartości mieszczące się w granicach klas I-II. *
2	SOK w Czeremsze	marzec, czerwiec,	Wody podziemne w najbliższym otoczeniu składowiska monitorowane były

		wrzesień, grudzień 2016 r.	za pomocą piezometrów: P1, P2, P3 w czterech seriach badań. Analizy laboratoryjne próbek przeprowadzono w zakresie: pH, ogólnego węgla organicznego (OWO), zawartości metali ciężkich (Cu, Zn, Pb, Cd, Cr (VI), Hg), sumy wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA) oraz przewodności elektrolitycznej właściwej (PEW). W piezometrze P1 wartości PEW odpowiadały II klasie jakości. Pozostałe parametry posiadały wartości odpowiadające I klasie. W I kwartale 2016 roku w piezometrze P2 stwierdzono brak wody przez co niemożliwe było przeprowadzenie poboru i analiz laboratoryjnych. W piezometrze P2 wody podziemne charakteryzowały się wysokimi wartościami OWO oraz PEW, kształtującymi się na poziomie właściwym dla wód V klasy jakości. Ponadto stwierdzono podwyższone wartości miedzi (Cu) kształtujące się na poziomie klas II-III. Pozostałe parametry posiadały wartości mieszczące się w granicach klasy I. W piezometrze P3 wartości PEW oraz OWO odpowiadały II klasie jakości. Pozostałe parametry posiadały wartości odpowiadające I klasie jakości wód.*
3	SOK w Starym Berezowie	marzec, październik 2016 r.	Wody podziemne w najbliższym otoczeniu składowiska monitorowane były za pomocą piezometrów: P1, P2, P3 w dwóch seriach badań. Analizy laboratoryjne próbek przeprowadzono w zakresie: pH, ogólnego węgla organicznego (OWO), zawartości metali ciężkich (Cu, Zn, Pb, Cd, Cr (VI), Hg), sumy wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA) oraz przewodności elektrolitycznej właściwej (PEW). Wody podziemne monitorowane przez piezometr P1 charakteryzowały się podwyższonymi wartościami OWO, kształtującymi się na poziomie właściwym dla wód IV klasy jakości. Pozostałe parametry posiadały wartości odpowiadające klasom I-II. Próbkę wód pobrane z piezometru P2 cechowały się podwyższonymi wartościami OWO w I serii badań odpowiednimi dla IV klasy jakości wód. Pozostałe parametry posiadały wartości mieszczące się w granicach klas I-II. W piezometrze P3 wody podziemne charakteryzowały się wysokimi wartościami kadmu (Cd) w II serii badań, odpowiadającymi V klasie jakości wód oraz podwyższonymi wartościami OWO, kształtującymi się na poziomie właściwym dla wód IV klasy jakości. Pozostałe parametry posiadały wartości odpowiadające klasom I-II.*
4	SOK w Kleszczelach	lipiec, grudzień 2016 r.	Wody podziemne w najbliższym otoczeniu składowiska odpadów w 2016 r. monitorowane były za pomocą 3 piezometrów: P1, P2 oraz P3 w dwóch seriach badań (lipiec – piezometrami P1 oraz P3, grudzień – piezometrami P2 oraz P3). Analizy laboratoryjne próbek przeprowadzono w zakresie: pH, ogólnego węgla organicznego (OWO), zawartości metali ciężkich (Cu, Zn, Pb, Cd, Cr (VI), Hg), sumy wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA) oraz przewodności elektrolitycznej właściwej (PEW). W ocenie nie brano pod uwagę oznaczeń dla kadmu (Cd), ponieważ granica oznaczalności tego pierwiastka była zbyt wysoka w odniesieniu do granic oznaczalności klas jakości wód. Wody podziemne z piezometrów P1, P2 i P3 sklasyfikowano jako wody III klasy jakości z uwagi na wartości miedzi (Cu) oraz rtęci (Hg). Wartości pozostałych wskaźników w piezometrach mieściły się w granicach klas I-II. *.
5	SOK w Żerczycach	kwiecień, wrzesień 2016 r.	Wody podziemne w rejonie składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w fazie poeksploatacyjnej monitorowane były za pomocą piezometrów: P1, P2 i P3 w II seriach badań. Analizy laboratoryjne próbek przeprowadzono w zakresie: pH, ogólnego węgla organicznego (OWO), zawartości metali ciężkich (Cu, Zn, Pb, Cd, Cr (VI), Hg), sumy wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA) oraz przewodności elektrolitycznej właściwej (PEW). Wodę podziemną ujmowaną piezometrem P1 sklasyfikowano jako wodę II klasy jakości ze względu na wartości przewodności elektrolitycznej właściwej (PEW), pozostałe parametry posiadały wartości kształtujące się na poziomie klasy I. W I i II półroczu 2016 r. nie pobrano do badań wód z piezometru P2-był suchy. Wodę podziemną z piezometru P3 sklasyfikowano jako wodę I klasy jakości.*

6	SOK w Dubiczach Cerkiewnych	czerwiec, grudzień 2016 r.	Wody podziemne monitorowane były za pomocą piezometrów: P1, P2 i P3 w dwóch seriach badań. Analizy laboratoryjne próbek przeprowadzono w zakresie: pH, ogólnego węgla organicznego (OWO), zawartości metali ciężkich (Cu, Zn, Pb, Cd, Cr (VI), Hg), sumy wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA) oraz przewodności elektrolitycznej właściwej (PEW). W piezometrze P1 wartości cynku (Zn) oraz chromu (Cr) w I serii badań odpowiadały II klasie jakości wód. Pozostałe parametry posiadały wartości charakteryzujące klasę I. W piezometrze P2 wartości ołowiu (Pb) w II serii badań odpowiadały III klasie jakości. Pozostałe parametry posiadały wartości mieszczące się w granicach klasy I-II. W piezometrze P3 wartości Zn, OWO oraz Cu w II serii badań odpowiadały II klasie jakości wód. Pozostałe parametry posiadały wartości charakteryzujące I klasę jakości.*
7	SOK w Olchówce	marzec, czerwiec, wrzesień, grudzień, 2016 r.	Wody podziemne w najbliższym otoczeniu składowiska monitorowane były za pomocą piezometrów: P1, P2, P3 w czterech seriach badań. Analizy laboratoryjne próbek przeprowadzono w zakresie: pH, ogólnego węgla organicznego (OWO), zawartości metali ciężkich (Cu, Zn, Pb, Cd, Cr (VI), Hg), sumy wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA) oraz przewodności elektrolitycznej właściwej (PEW). Wody podziemne monitorowane przez piezometr P1 charakteryzowały się podwyższonymi wartościami OWO w II, III oraz IV serii pomiarowej, kształtującymi się na poziomie właściwym dla wód IV klasy jakości. Pozostałe parametry posiadały wartości odpowiadające klasom I-II. Próbkę wód pobrane z piezometru P2 cechowały się podwyższonymi wartościami OWO w II i IV serii badań odpowiednimi dla IV klasy jakości wód. Pozostałe parametry posiadały wartości mieszczące się w granicach klas I-II. W piezometrze P3 parametry posiadały wartości odpowiadające klasom I-II . *
8	SOK w Czyżach	lipiec 2016 r.	Wody podziemne w najbliższym otoczeniu składowiska odpadów w 2016 r. monitorowane były za pomocą 3 piezometrów: P1, P2 oraz P3 w jednej serii badań.. Analizy laboratoryjne próbek przeprowadzono w zakresie: pH, ogólnego węgla organicznego (OWO), zawartości metali ciężkich (Cu, Zn, Pb, Cd, Cr (VI), Hg), sumy wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA) oraz przewodności elektrolitycznej właściwej (PEW). W ocenie nie brano pod uwagę wyników kadmu (Cd), ponieważ granica oznaczalności tego pierwiastka była zbyt wysoka w odniesieniu do granic oznaczalności klas jakości wód. W piezometrach P1 oraz P2 wartości parametrów posiadały wartości charakteryzujące klasy I-III. W piezometrze P3 wartość pH odpowiadała IV klasie jakości. Pozostałe parametry posiadały wartości mieszczące się w granicach klas I-III. *
9	SOK w Poryjewie	luty, maj, sierpień, listopad 2016 r.	Wody podziemne w najbliższym otoczeniu składowiska odpadów monitorowane były za pomocą 3 piezometrów: HP1, HP2 i HP3 w czterech seriach badań. W przypadku piezometrów HP2 w trakcie II i III serii pomiarowej stwierdzono zasypanie punktu kontrolnego, w przypadku piezometru HP3 w I i IV serii pomiarowej stwierdzono niedrożność piezometru. Analizy laboratoryjne pobranych próbek wody obejmowały podstawowy zakres wskaźników (Dz. U. 2013, poz.523). Wodę podziemną ujmowaną piezometrem HP1 zaklasyfikowano do IV klasy , ze względu na wartości ogólnego węgla organicznego (OWO) w I serii pomiarowej oraz obniżonych wartości pH. Pozostałe parametry posiadały wartości mieszczące się w granicach klas I-II. Wody podziemne ujmowane piezometrami HP2 oraz HP3 ze względu na wartości OWO oraz przewodności elektrolitycznej właściwej (PEW) zaklasyfikowano do V klasy jakości wód. Pozostałe parametry posiadały wartości mieszczące się w granicach klas I-II. *

* Na podstawie klasyfikacji wg RMS z dnia 21 grudnia 2015 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny jednolitych części wód podziemnych (Dz.U. z dnia 19 stycznia 2016 r.poz.85), opracowanie: WIOŚ Białystok

ODPADY NIEBEZPIECZNE

Informacje o odpadach niebezpiecznych⁷ pochodzą z Wojewódzkiego Systemu Odpadowego Urzędu Marszałkowskiego. Na podstawie danych uzyskanych za 2016 r. zebrano informacje o 90 producentach odpadów niebezpiecznych.

Pod względem ilości wytworzonych odpadów do największych podmiotów należały:

• Sadowski Mirosław CDD Polska w Hajnówce	-1315,46 ton
• Nasycalnia Podkładów Sp. z o.o. w Czeremsze	- 114,7 ton
• "PRO-EKO SERWIS" Sp. z o.o. w Dubiczach Cerkiewnych	- 82,439 ton
• Separator Service Sp. z o.o. w Czeremsze	-78,75 ton
• "PRO-EKO SERWIS" Sp. z o.o. w Czyżach	- 76,5 ton
• PRONAR Sp. z o.o. w Narwi	- 63,68 ton
• Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Hajnówce	- 51,256 ton
• Separator Service Sp. z o.o. w Hajnówce	- 48,484 ton
• PRONAR Sp. z o.o. w Narewce	- 28,11 ton
• Separator Service Sp. z o.o. w Dubiczach Cerkiewnych	- 11,725 ton

Na terenie powiatu wytworzono 1979,84 ton odpadów niebezpiecznych, zebrano 566,255 ton, unieszkodliwiono w instalacjach 189,69 ton. Zbieraniem zajmowało się 9 specjalistycznych firm posiadających odpowiednie zezwolenia, a unieszkodliwianiem w instalacjach – 1 firma.

Największą grupę odpadów niebezpiecznych stanowiły materiały izolacyjne oraz materiały konstrukcyjne zawierające azbest. Znaczącą grupę stanowiły odpady z odwadniania olejów w separatorach oraz odpady powstające przy konserwacji drewna.

PRZECIWDZIAŁANIA – KONTROLE SKŁADOWISK I ZAKŁADÓW PRZEMYSŁOWYCH

Od czasu wydania poprzedniego raportu o stanie środowiska powiatu, Inspektorat przeprowadził następujące kontrole podmiotów pod kątem gospodarki odpadami.

- **Składowisko odpadów komunalnych w Narwi** (kontrole: październik-listopad 2016 r.; marzec-kwiecień 2017 r.). Składowisko zostało zakwalifikowane jako instalacja przewidziana do zastępczej obsługi Regionu Południowego. Zarządzający składowiskiem posiada decyzję Starosty Hajnowskiego udzielającą zezwolenia na przetwarzanie i unieszkodliwianie odpadów. Zbiorcze zestawienie danych o rodzajach i ilościach odpadów, o sposobach gospodarowania nimi oraz o instalacjach i urządzeniach służących do odzysku lub unieszkodliwiania odpadów za rok 2015 złożone zostało w terminie do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego w Białymstoku. Ilościowa i jakościowa ewidencja odpadów za 2015 oraz 2016 r. prowadzona była w sposób prawidłowy. Urządzenia znajdujące się na składowisku, to: waga samochodowa, brodzik dezynfekcyjny, 3 piezometry do kontroli stanu wód podziemnych, 2 studnie odgazowujące sięgające dna kwatery, pas zieleni. Teren składowiska został zabezpieczony przed dostępem osób nieuprawnionych ogrodzeniem z bramą wjazdową. Podczas wizji lokalnej stwierdzono obecność odpadów o kodach 15 01 02 opakowania z tworzyw sztucznych, 15 01 04 opakowania z metali, 17 02 03 tworzywa sztuczne, 16 01 03 zużyte opony, 17 06 04 materiały izolacyjne (styropian) inne niż wymienione w 17 06 01 i 17 06 03, a także nierozzerwane worki zawierające odpady, co świadczy o tym, iż odpady nie zostały przetworzone. Większa część kwatery została przykryta warstwą izolacyjną, składającą się z mieszaniny odpadów 17 01 01- odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów, 17 01 81 - odpady z remontów i przebudowy dróg. Zgodnie z instrukcją prowadzenia składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, na terenie składowiska nie można składować ani stosować jako materiał eksploatacyjny odpadu o kodzie 17 01 81. Powierzchnia kwatery nie została przykryta w całości materiałem izolacyjnym. W wyniku stwierdzonych nieprawidłowości wydano zarządzenie pokontrolne

⁷ stan na 23.09.2016 r.

obligujące do wyeliminowania naruszeń. Ponowna kontrola obiektu wykazała, że zarządzenie zostało zrealizowane.

- **Składowisko odpadów komunalnych w Kleszczelach** (kontrola interwencyjna: styczeń-luty 2017 r.). Kontrolę przeprowadzono w wyniku zgłoszenia z prośbą o interwencję. Podczas oględzin terenu składowiska stwierdzono, że kontrolowany obiekt, zarządzany przez podmiot - Komunal Serwis sp. z o.o. jest na etapie rekultywacji biologicznej. Przedstawiciel spółki oświadczył, iż na teren składowiska dowożone są odpady o kodzie 19 05 03 – kompost nie odpowiadający wymaganiom (tj. nie nadający się do wykorzystania). Ponadto ustalono, że firma Komunal Serwis sp. z o.o. nie magazynuje odpadów na terenie rekultywowanego składowiska ani poza kwaterą. Odpady dowożone są rozplantowywane na terenie rekultywowanej kwatery. Nie stwierdzono dowożenia odpadów w postaci szlamów oraz odpadów płynnych. Składowisko nie zostało wyposażone w wagę, brodzik dezynfekcyjny oraz pełne ogrodzenie. W wyniku nieprawidłowości wydano zarządzenie pokontrolne mające na celu wyeliminowanie naruszeń.
- **Składowisko odpadów komunalnych w Czeremsze** (kontrola: marzec-maj 2017 r.). Właścicielem i zarządzającym składowiskiem jest Gmina Czeremcha. W dniu kontroli składowisko nie było eksploatowane. Urządzenia znajdujące się na składowisku, to: waga samochodowa – zdemontowana w trakcie rekultywacji zgodnie z warunkami zgody na zamknięcie, brodzik dezynfekcyjny – zdemontowany w trakcie rekultywacji zgodnie z warunkami zgody na zamknięcie, studnia betonowa z uszczelnionym dnem, trzy studnie odgazowujące z rur w postaci kominków z emisją do atmosfery, ogrodzenie terenu składowiska z bramą wjazdową oraz naturalnym pasem zieleni otaczającym składowisko – zdemontowane w trakcie prowadzenia rekultywacji, droga dojazdowa utwardzona płytami oraz droga wewnętrzna na składowisku – zdemontowana zgodnie z warunkami zgody na zamknięcie, barak socjalno-biurowy – zdemontowany w trakcie prowadzonej rekultywacji zgodnie z warunkami zgody na zamknięcie składowiska, tablice informacyjne przed wjazdem, 3 piezometry umożliwiające badania kontrolno-pomiarowe wód podziemnych – dwa zlokalizowane na kierunku odpływu wód podziemnych oraz 1 na dopływie wód podziemnych do składowiska. Składowisko nie posiada instalacji do odprowadzania gazu składowiskowego z możliwością oczyszczenia i wykorzystania do celów energetycznych lub spalania w pochodni. Brak naturalnej bariery geologicznej oraz brak izolacji syntetycznej oraz reperów geodezyjnych. Wjazd na składowisko zabezpieczono zamykaną bramą, jednak z powodu braku ogrodzenia z trzech pozostałych stron, nie spełnia ona funkcji zabezpieczenia przed dostępem osób nieuprawnionych. Ponadto stwierdzono, iż nie został uregulowany stan formalnoprawny – brak instrukcji prowadzenia składowiska oraz brak ustanowionego zabezpieczenia roszczeń z tytułu wystąpienia negatywnych skutków w środowisku. W wyniku nieprawidłowości wydano zarządzenie pokontrolne mające na celu wyeliminowanie naruszeń.
- **Gmina Narew** (kontrole interwencyjne: maj 2017 r., lipiec-sierpień 2017 r.). W związku ze zgłoszonym wnioskiem o podjęcie interwencji w sprawie wywożenia osadów ściekowych na teren nieczynnej zwirowni w miejscowości Doratynka, Inspektorat przeprowadził kontrolę na działce geod. nr 314. W trakcie wizji ustalono, iż osady ściekowe wytwarzane przez gminną oczyszczalnię ścieków są wywożone na przedmiotową działkę. Podmiot nie wykonuje badania gruntów, każdorazowo przed skierowaniem danej partii komunalnych osadów ściekowych do zastosowania na gruncie oraz nie rozprowadza równomiernie komunalnych osadów ściekowych na powierzchni gruntu i nie wprowadza ich do gruntu z zachowaniem warunku - nie później niż następnego dnia po ich przetransportowaniu. Ponadto stwierdzono obecność w wyrobisku po byłej zwirowni następujących odpadów: odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów o kodzie 17 01 01, zmieszanych odpadów komunalnych o kodzie 20 03 01, tworzyw sztucznych o kodzie 15 01 02. W wyniku w/w naruszeń pouczono kontrolowanego oraz wydano zarządzenie pokontrolne, obligujące do wyeliminowania nieprawidłowości. Po przeprowadzeniu ponownej kontroli ustalono, że zarządzenie zostało zrealizowane.
- **Ferma Drobiu Anatol Iliaszuk w Doratynce** (kontrola interwencyjna: maj-czerwiec 2017 r.). W wyniku zgłoszonej skargi dotyczącej magazynowania odpadów padłych kur na przymie bez zabezpieczenia oraz braku zabezpieczenia odpadów w postaci styropianu i folii na terenie fermy w miejscowości Doratynka przed rozwiewaniem, przeprowadzono kontrolę, podczas której dokonano oględzin terenu. Nie potwierdzono magazynowania odpadów padłych kurczaków na przymie bez zabezpieczenia. Ustalono, że na terenach przyległych do fermy znajdują się odpady budowlane wytworzone w wyniku przeprowadzonych w ostatnich latach modernizacji budynków kurników. Były to głównie odpady budowlane – styropian i folia, które nie były właściwie zabezpieczone przed rozwiewaniem oraz odpady stalowe. W wyniku kontroli wydano zarządzenie pokontrolne mające na celu wyeliminowanie nieprawidłowości.

- **Piotr Masalski w Hajnówce** (kontrola interwencyjna: czerwiec-lipiec 2017 r.). Podczas kontroli stwierdzono nieprawidłowości w postaci braku realizacji obowiązku przekazywania pojazdów wycofanych z eksploatacji do stacji demontażu pojazdów. W wyniku w/w nieprawidłowości wymierzono grzywnę w drodze mandatu karnego.
- **„GRYFSKAND” Sp. z o. o. w Gryfinie Oddział w Hajnówce Zakład Produkcji Węgla Aktywnych** (kontrola interwencyjna: czerwiec-sierpień 2017 r.). Podczas kontroli stwierdzono nieprawidłowości w postaci obecności pokruszonych płyt azbestowo-cementowych leżących na gruncie oraz wycieków melasy. W wyniku nieprawidłowości pouczono kontrolowanego.

Pozostałe skontrolowane zakłady, w których nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie gospodarki odpadami to: **MINERAL Sp. z o.o. w Nowoberezowie** (kontrola: wrzesień-październik 2016 r.), **„CDD Polska” Mirosław Sadowski w Hajnówce** (kontrola interwencyjna: wrzesień-październik 2016 r.), **Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Hajnówce** (kontrola: wrzesień-listopad 2016 r.), **RUNO Sp. z o.o. w Hajnówce** (kontrola: październik-listopad 2016 r.), **„PRONAR” Sp. z o.o. w Narwi** (kontrola: listopad 2016 r.), **Nasycalnia Podkładów Mineralnych w Czeremsze Sp. z o.o.** (kontrola interwencyjna: grudzień 2016 r.), **Oczyszczalnia Ścieków w Czyżach** (kontrola: kwiecień 2017 r.), **Old Polish Vodka Spółka z o.o. w Lewkowie Starym** (kontrola: maj 2017 r.), **WACEKO Waclaw Siegień w Czyżach** (kontrola: maj-czerwiec 2017 r.), **Spalarnia odpadów medycznych eksploatowana w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Hajnówce** (kontrola: lipiec-sierpień 2017 r.), **Oczyszczalnia Wiejska - Czeremcha** (kontrola: sierpień 2017 r.), **Gmina Hajnówka – Oczyszczalnia w Mochnatem** (kontrola: sierpień-wrzesień 2017 r.), **Krypton Sp. z o.o. w m. Zabłotczyzna** (kontrola: sierpień 2017 r.).

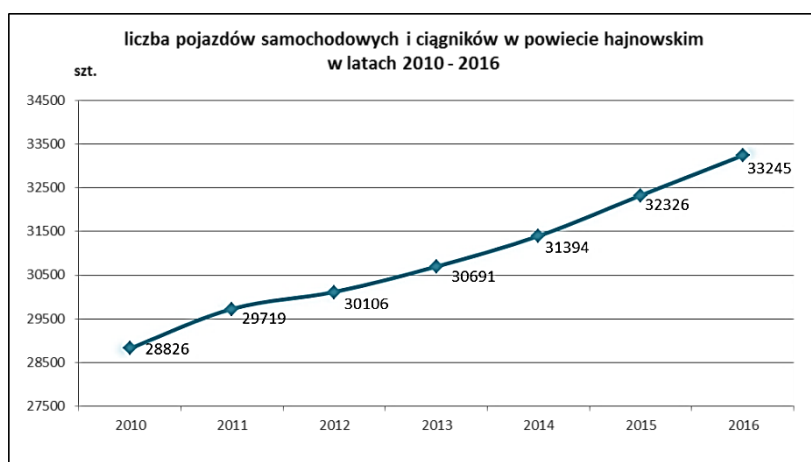
HAŁAS KOMUNIKACYJNY I PRZEMYSŁOWY

PRESJE – ŹRÓDŁA HAŁASU

Hałas jest powszechnie występującym zanieczyszczeniem środowiska i jednym z poważniejszych problemów obniżających jakość życia. Są to wszelkiego rodzaju niepożądane, nieprzyjemne i uciążliwe dźwięki w danym miejscu i czasie. Hałas w środowisku powodowany jest głównie przez ruch transportowy (drogowy, kolejowy, lotniczy), działalność przemysłową oraz aktywność związaną z rekreacją.

Na terenie województwa najistotniejsze źródła hałasu to transport drogowy oraz w niewielkim stopniu zakłady przemysłowe.

Na terenie powiatu hajnowskiego, duży wpływ na klimat akustyczny ma dynamiczny rozwój motoryzacji. Od roku 2010 liczba pojazdów samochodowych i ciągników stale rośnie, co powoduje znaczący wzrost natężenia ruchu drogowego, a tym samym uciążliwości hałasowej.

Źródło: GUS, opracowanie WIOŚ Białystok

Wraz ze wzrostem ilości samochodów wzrasta natężenie ruchu drogowego, a tym samym wzrasta uciążliwość hałasowa.

Hałas przemysłowy obejmuje dźwięki emitowane przez różnego rodzaju maszyny i urządzenia oraz części procesów technologicznych, instalacje i wyposażenie zakładów przemysłowych i usługowych. Do hałasu

przemysłowego zalicza się również dźwięki emitowane z obiektów handlowych takie jak: urządzenia klimatyzacyjne, wentylatory itp., a także urządzenia nagłaśniające w lokalach rozrywkowych i gastronomicznych. W odróżnieniu od hałasu komunikacyjnego, hałas przemysłowy ma na ogół zasięg lokalny i często w bardzo ograniczonym stopniu kształtuje klimat akustyczny środowiska.

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska, ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska poprzez utrzymanie poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub, co najmniej na tym poziomie oraz zmniejszenie poziomu hałasu, co najmniej do dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany.

Aktualne normy hałasu w środowisku określa rozporządzenie Ministra Środowiska⁸ z 2012 roku, w którym podwyższono wartości dopuszczalne w odniesieniu do lat poprzednich.

STAN – POMIARY HAŁASU

Badania monitoringowe hałasu komunikacyjnego wykonywane przez WIOŚ, są prowadzone zgodnie z warunkami rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 czerwca 2011 roku⁹ oraz wytycznymi Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska.

W roku 2016 na terenie powiatu hajnowskiego nie prowadzono pomiarów hałasu komunikacyjnego.

PRZECIWDZIAŁANIA

HAŁAS KOMUNIKACYJNY

Największy wpływ na kształtowanie poziomu hałasu przy drogach mają parametry źródła, tzn. parametry ruchu drogowego, do których należą: natężenie ruchu, udział pojazdów ciężkich i motocykli oraz prędkość potoku pojazdów. Bardzo duży wpływ na wielkość emisji ma także stan techniczny pojazdów.

W warunkach miejskich, poza wymienionymi czynnikami, na poziom emitowanego hałasu mają wpływ: płynność ruchu, styl jazdy, pochylenie odcinka drogi, wysokość odbiorcy nad jezdnią, jego odległość od jezdni, sposób pokrycia terenu (asfalt, beton, trawa itp.), jego ukształtowanie, zagospodarowanie oraz występowanie przeszkód.

Ochrona przed hałasem drogowym obejmuje działania zarówno w strefie emisji jak i odbioru hałasu. Generalnie metody ochrony przed hałasem polegają na:

- Niedopuszczeniu do powstania bądź likwidacji źródła hałasu, gdzie ważną rolę odgrywa planowanie przestrzenne. Wykonywane opracowania ekofizjograficzne oraz prognozy oddziaływania na środowisko obejmują m.in. diagnozę stanu i funkcjonowania środowiska, a w szczególności ocenę stanu środowiska, jego zagrożeń i możliwości ich ograniczenia;
- Tłumieniu dźwięku u źródła. Należą do nich działania:
 - wyprowadzenie ruchu poza tereny wrażliwe akustycznie (poprzez budowę obwodnic, reorganizację ruchu na terenach chronionych),
 - redukcja udziału pojazdów ciężkich,
 - stosowanie cichych nawierzchni jezdni,
 - utrzymanie dobrego stanu technicznego jezdni,
 - organizacja ruchu (płynność ruchu, prędkość, strefy uspokojonego ruchu),
 - wyłączanie ulic z ruchu;
- Ograniczeniu propagacji źródła poprzez ekranowanie (ekrany akustyczne, ekrany akustyczne z dyfuzorami/dyfraktorami, wały ziemne);

⁸ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 października 2012 roku zmieniające rozporządzenie w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. 2012 Nr 0, poz. 1109).

⁹ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 czerwca 2011 roku w sprawie prowadzenia pomiarów poziomów w środowisku substancji lub energii przez zarządzającego drogą, linią kolejową, linią tramwajową, lotniskiem, portem (Dz. U. Nr 140, poz. 824)

Ochronie ludności (budynków) na terenie narażonym na nadmierny hałas, poprzez wymianę stolarki otworowej czy stosowanie podwójnych elewacji.

HAŁAS PRZEMYSŁOWY – DZIAŁALNOŚĆ KONTROLNA

Zagrożenie hałasem przemysłowym jest związane głównie z niekorzystną lokalizacją zabudowy mieszkaniowej, w pobliżu zakładów. Emisja hałasu przemysłowego jest uzależniona w dużym stopniu od procesu technologicznego i wykorzystywanych w nim maszyn i urządzeń, których ilość, stan techniczny, poziom nowoczesności, a także izolacyjność akustyczna i lokalizacja są czynnikami decydującymi o stopniu uciążliwości.

Przeprowadzone kontrole w okresie ostatniego roku wykazały tylko w jednym przypadku nieprawidłowości z zakresu uciążliwości hałasowej. Stwierdzono je podczas kontroli w zakładzie „**GRYFSKAND**” Sp. z o. o. w **Gryfinie Oddział w Hajnówce Zakład Produkcji Węgla Aktywnych** (kontrola interwencyjna w lutym 2017 r. i w czerwcu 2017 r.) Głównymi zewnętrznymi źródłami emisji hałasu, mającymi wpływ na klimat akustyczny na przyległych terenach zabudowy mieszkaniowej są urządzenia technologiczne pracujące w ruchu ciągłym: wentylatory nadmuchowe kotłowni, wentylatory przesyłowe spalin do suszarni, wentylator przesyłowy parogazów, retorta oraz transporter do jej załadunku, cyklod filtr trocin, rębak elektryczny.

Innymi źródłami hałasu są: wewnętrzny transport zakładowy oraz transport samochodowy związany z dostawą surowca do produkcji oraz odbiorem gotowych wyrobów. Źródła hałasu mające wpływ na zmianę klimatu akustycznego na przyległych terenach nie posiadają zabezpieczeń akustycznych. Zakład posiada decyzję Starosty Powiatowego w Hajnówce określającą dopuszczalne wielkości hałasu przenikającego do środowiska powstających w wyniku prowadzonej działalności. Zgodnie z decyzją, dopuszczalne wielkości hałasu wynoszą:

- na terenach zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej: 50 dB A – dla 8 kolejnych godzin pory dnia 6⁰⁰ – 22⁰⁰; 40 dB A – dla jednej najmniej korzystnej godziny nocy 22⁰⁰ – 6⁰⁰.
- na terenach zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej z dopuszczeniem usług: 55 dB A – dla 8 kolejnych godzin pory dnia 6⁰⁰ – 22⁰⁰; 45 dB A – dla jednej najmniej korzystnej godziny nocy 22⁰⁰ – 6⁰⁰.

Przeprowadzone przez Inspektorat, w trakcie kontroli, pomiary wykazały występowanie przekroczeń wartości dopuszczalnych hałasu na terenach chronionych w porze nocnej w punkcie pomiarowym zlokalizowanym przy zabudowie jednorodzinnej ul. Chemiczna 14. Równoważny poziom dźwięku w tym punkcie pomiarowym wyniósł 44,9 dB, co stanowi przekroczenie o 4,9 dB wartości dopuszczalnych na tym terenie. W porze dziennej przekroczeń nie stwierdzono.

Zakład wywiązuje się z obowiązku prowadzenia, co najmniej raz na dwa lata pomiarów wielkości emisji hałasu emitowanego do środowiska. Pomiary wykonane 27.10.2016 r. (w porze dziennej) nie wykazały przekroczeń wartości dopuszczalnych hałasu, natomiast pomiary wykonane w porze nocnej 15.11.2016 r. wykazały przekroczenie wartości dopuszczalnych hałasu o 0,4 dB w dwóch punktach pomiarowych (nr 1 – przy budynku mieszkalnym wielorodzinnym i nr 3 – na granicy terenu posesji od strony południowej).

W związku ze stwierdzonymi naruszeniami, Inspektorat wydał zarządzenie pokontrolne, w którym nakazano ograniczenie emisji hałasu z procesów technologicznych do wartości dopuszczalnych określonych w posiadanej przez zakład decyzji.

Kontrola podmiotu Gospodarstwo Rolne Adam Karbowski – Orzeszkowo 160 pod kątem emisji hałasu nie wykazała nieprawidłowości.

POLA ELEKTROMAGNETYCZNE

PRESJE – ŹRÓDŁA PROMIENIOWANIA ELEKTROMAGNETYCZNEGO

Pole elektromagnetyczne (PEM) jest zjawiskiem fizycznym złożonym z układu dwóch pól: elektrycznego i magnetycznego. Zmiany pola elektrycznego i magnetycznego rozchodzą się w przestrzeni w postaci fal elektromagnetycznych.

W środowisku występują dwa rodzaje źródeł PEM: naturalne (pole magnetyczne Ziemi, pole wytwarzane przez wyładowania atmosferyczne, promieniowanie kosmiczne i promieniowanie Słońca) oraz sztuczne (powstające wokół radiolinii i wytwarzane przez instalacje służące do komunikacji za pomocą fal (np. stacje radarowe, anteny nadawcze radiowo – telewizyjne, aparaty CB-radio, stacje telefonii komórkowej), napowietrzne linie przesyłowe wysokiego napięcia, stacje elektroenergetyczne oraz urządzenia elektryczne codziennego użytku takie jak: telefony, kuchenki mikrofalowe, telewizory itp.).

Niewątpliwie najbardziej niebezpiecznymi źródłami PEM oddziałującymi negatywnie na środowisko i zdrowie są stacje radiowe i telewizyjne, nadajniki GSM, linie wysokiego napięcia.

W Polsce obowiązują niezależne przepisy ochronne związane z narażeniem na promieniowanie elektromagnetyczne dotyczące ochrony środowiska. Wartości dopuszczalne zostały określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 roku¹⁰. Dopuszczalne poziomy PEM wyznaczone zostały dla terenów przeznaczonych pod zabudowę oraz miejsc dostępnych dla ludności i odnoszą się do różnych zakresów częstotliwości. Parametry PEM określa się zależnie od częstotliwości. Dla małych częstotliwości rzędu kilku – kilkuset herców można zmierzyć zarówno wielkości składowej elektrycznej (natężenie określane w voltach na metr – V/m) jak i składowej magnetycznej (natężenie określane w amperach na metr – A/m). Dla wyższych częstotliwości (np. radiowych) jako parametr podaje się gęstość mocy wyrażaną w watach na metr kwadratowy – W/m². W każdym z dwóch przypadków można wyliczyć wielkość składowej elektrycznej i magnetycznej.

Zakres częstotliwości pól elektromagnetycznych, dla których określa się parametry fizyczne charakteryzujące oddziaływanie pól elektromagnetycznych na środowisko, dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową

Zakres częstotliwości pola elektromagnetycznego		Parametr fizyczny		
		Składowa elektryczna	Składowa magnetyczna	Gęstość mocy
Lp.	1	2	3	4
1	50 Hz	1 kV/m	60 A/m	-

Zakres częstotliwości pól elektromagnetycznych, dla których określa się parametry fizyczne charakteryzujące oddziaływanie pól elektromagnetycznych na środowisko, dla miejsc dostępnych dla ludności.

Zakres częstotliwości pola elektromagnetycznego		Parametr fizyczny		
		Składowa elektryczna	Składowa magnetyczna	Gęstość mocy
Lp.	1	2	3	4
1	0 Hz	10 kV/m	2.500 A/m	-
2	od 0 Hz do 0,5 Hz	-	2.500 A/m	-
3	od 0,5 Hz do 50 Hz	10 kV/m	60 A/m	-
4	od 0,05 kHz do 1 kHz	-	3 ^f A/m	-
5	od 0,001 MHz do 3 MHz	20 V/m	3 A/m	-
6	od 3 MHz do 300 MHz	7 V/m	-	-
7	od 300 MHz do 300 GHz	7 V/m	-	0,1 W/m ²

Objaśnienia:

Podane w kolumnach 2 i 3 tabeli wartości graniczne parametrów fizycznych charakteryzujących oddziaływanie pól elektromagnetycznych odpowiadają:

- wartościom skutecznym natężeń pól elektrycznych i magnetycznych o częstotliwości do 3 MHz, podanym z dokładnością do jednego miejsca znaczącego,
- wartościom skutecznym natężeń pól elektrycznych o częstotliwości od 3 MHz do 300 MHz, podanym z dokładnością do jednego miejsca znaczącego,
- wartości średniej gęstości mocy dla pól elektromagnetycznych o częstotliwości od 300 MHz do 300 GHz lub wartościom skutecznym dla pól elektrycznych o częstotliwościach z tego zakresu częstotliwości, podanej z dokładnością do jednego miejsca znaczącego po przecinku,
- f - częstotliwość w jednostkach podanych w kolumnie 1,
- 50 Hz - częstotliwość sieci elektroenergetycznej

¹⁰ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U Nr 192, poz. 1883).

STAN – POMIARY MONITORINGOWE

Od roku 2008 WIOŚ w Białymstoku realizuje program badań pól elektromagnetycznych opracowany zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska¹¹. Program zakłada skoncentrowanie pomiarów na obszarach dostępnych dla ludności tj. w centralnych dzielnicach lub osiedlach miast o liczbie mieszkańców przekraczającej 50 tys. oraz w pozostałych miastach i na terenach wiejskich.

Zakres badań obejmuje pomiary natężenia składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego w przedziale częstotliwości, co najmniej od 3 MHz do 3000 MHz.

W ramach wieloletniego programu pomiarowego, Inspektorat corocznie przeprowadza pomiary w 45 punktach pomiarowych rozmieszczonych na terenie całego województwa.

W 2016 roku, na terenie powiatu hajnowskiego pomiary przeprowadzono w 3 miejscowościach: w Czeremsze, Hajnówce i Narewce.

Wyniki pomiarów pól elektromagnetycznych wykonanych na terenie powiatu w 2016 r.

Lp.	Lokalizacja punktu	Współrzędne	Średnia arytmetyczna zmierzonych wartości skutecznych natężeń pól elektrycznych promieniowania elektromagnetycznego [V/m]	Wartość niepewności pomiaru [V/m]	Procent wartości dopuszczalnej [%]
1	Czeremcha	N 52°30'55,0" E 23°21'05,5"	≤0,2*	-	-
2	Hajnówka	N 52°44'16,5" E 23°35'16,3"	0,46	± 0,023	6,6
3	Narewka	N 52°50'07,2" E 23°45'12,9"	≤0,2*	-	-

*wartość poniżej dolnego progu oznaczalności sondy pomiarowej
źródło: WIOŚ

Z przeprowadzonych pomiarów wynika, że **w żadnym z punktów nie odnotowano przekroczeń** wartości dopuszczalnych.

Należy podkreślić, że przeprowadzone pomiary na terenie całego województwa podlaskiego, nie wykazały występowania przekroczeń norm w żadnym z punktów pomiarowych (norma wynosi 7 V/m).

OCHRONA ŚRODOWISKA PRZED AWARIAMI

Poważne awarie mogą powstawać w przypadku awarii i katastrof w obiektach przemysłowych zlokalizowanych na terenach miast powiatu oraz w wyniku wypadków kolejowych i drogowych z udziałem cystern i autocystern przewożących materiały niebezpieczne. Zdarzenia te charakteryzują się specyficznymi cechami takimi jak niepewność ich wystąpienia, złożoność przyczyn, różnorodność bezpośrednich skutków oraz indywidualnym, niepowtarzalnym przebiegiem.

NIEBEZPIECZNE SUBSTANCJE CHEMICZNE W ZAKŁADACH PRZEMYSŁOWYCH

WIOŚ w Białymstoku prowadzi rejestr i kontrole obiektów mogących spowodować poważne awarie w środowisku. W rejestrze znajduje się 5 zakładów zlokalizowanych na terenie powiatu, które możemy podzielić na 3 grupy: zakłady o dużym ryzyku powstania poważnej awarii przemysłowej, zakłady o

¹¹ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. Nr221, poz. 1645).

zwiększonym ryzyku powstania poważnej awarii przemysłowej oraz inne zakłady mogące być źródłem poważnej awarii przemysłowej¹².

Zakłady o dużym ryzyku powstania poważnej awarii przemysłowej:

- Operator Logistyczny Paliw Płynnych Sp. z o.o. 09-410 Płock, ul. Wyszogrodzka 133, Baza Paliw Nr 15 w Narewce (magazynowanie i przeładunek oraz obrót substancjami niebezpiecznymi: paliwa płynne oraz mieszaniny gazów propan-butan);
- EKOIL Sp. z o.o. Zakład w Plancie, Planta 17-220 Narewka – (magazynowanie i przeładunek oraz obrót substancjami niebezpiecznymi: mieszaniny gazów propan-butan);
- "KRYPTON" Sp. z o.o. ul. Wałowa 6, 08-110 Siedlce Oddział Zabłotczyzna 30 (magazynowanie i przeładunek oraz obrót substancjami niebezpiecznymi: mieszaniny gazów propan-butan).

Zakłady o zwiększonym ryzyku powstania poważnej awarii przemysłowej:

- Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Spółka z o.o. w Białymstoku 15-423 Białystok, ul. Grochowa 2a, Baza Magazynowa i Rozlewnia Gazu Płynnego w Hajnówce, ul. Białostocka 7 D (magazynowanie i przeładunek oraz obrót substancjami niebezpiecznymi: mieszaniny gazów propan-butan).

Inne zakłady mogące być źródłem poważnej awarii przemysłowej:

- „GRYFSKAND” Sp. z o.o. w Gryfinie Oddział w Hajnówce Zakład Produkcji Węgla Aktywnych w Hajnówce (magazynowanie i używanie na potrzeby technologiczne substancji niebezpiecznych: mieszaniny gazów propan-butan).

Wymienione powyżej zakłady o dużym ryzyku powstania poważnej awarii przemysłowej (ZDR) opracowały, wymagane przepisami, dokumentację dotyczące ich bezpieczeństwa: Programy zapobiegania awariom, Raporty o bezpieczeństwie, Wewnętrzne plany operacyjno-ratownicze. Wszystkie ZDR z terenu Powiatu Hajnowskiego w rozpatrywanym okresie przeprowadziły aktualizacje posiadanych dokumentacji, raporty o bezpieczeństwie zostały zatwierdzone decyzjami przez Komendanta Wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej w Białymstoku. Zakłady poddawane są cyklicznie kontrolom WIOŚ w Białymstoku, zgodnie z ustawą o Inspekcji Ochrony Środowiska.

Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Spółka z o.o. w Białymstoku Baza Magazynowa i Rozlewnia Gazu Płynnego w Hajnówce jest zakładem zaliczonym do grupy zakładów o zwiększonym ryzyku powstania poważnej awarii przemysłowej. Przedsiębiorstwo opracowało wymagany przepisami „Program zapobiegania poważnym awariom przemysłowym na terenie Zakładu gazu Bezprzewodowego w Hajnówce przy ul. Białostockiej 7D”. Zakład poddawany jest cyklicznie kontrolom WIOŚ w Białymstoku, zgodnie z ustawą o Inspekcji Ochrony Środowiska.

Poza zakładami ZDR i ZZR, zakładem który może być źródłem poważnej awarii przemysłowej na terenie powiatu hajnowskiego jest „GRYFSKAND” Sp. z o.o. w Gryfinie Oddział w Hajnówce Zakład Produkcji Węgla Aktywnych w Hajnówce wykorzystujący mieszaniny gazów propan-butan jako paliwo w posiadanych instalacjach technologicznych.

Ponadto na terenie powiatu hajnowskiego znajduje się kilkanaście stacji paliw. Eksploatacja ich może stworzyć lokalne zagrożenie dla środowiska np. możliwość awarii czy pożary. Według danych posiadanych przez WIOŚ w rozpatrywanym okresie stan ilościowy i jakościowy stacji paliw płynnych zlokalizowanych na terenie powiatu nie uległ zmianie. Głównie jednak wypadki o znamionach poważnych awarii wynikają z transportu paliw płynnych do zaopatrzenia stacji paliw jak również gazu z istniejących baz przeładunkowo-magazynowych na teren kraju.

¹² Powyższy podział określa Rozporządzenie Ministra Rozwoju z dnia 29 stycznia 2016 r. w sprawie rodzajów i ilości znajdujących się w zakładzie substancji niebezpiecznych, decydujących o zaliczeniu zakładu do zakładu o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej; Dz.U. z 2016 r. poz. 138.

TRANSPORT

Z uwagi na położenie Powiatu Hajnowskiego poważne źródło zagrożenia, oceniane nawet na większe niż pochodzące od obiektów stacjonarnych, mogą stwarzać katastrofy kolejowe oraz wypadki drogowe środków transportu, przewożących materiały niebezpieczne. Szczególnie groźne są awarie w rejonach przepraw mostowych na tych trasach, grożą one bezpośrednim skażeniem wód płynących.

ZDARZENIA AWARYJNE

W rozpatrywanym okresie na terenie powiatu, nie odnotowano poważnych awarii jak również zdarzeń o znamionach poważnych awarii, zarówno na terenie zakładów będących potencjalnymi sprawcami jak i w transporcie drogowym i kolejowym towarów niebezpiecznych.

Opracował:
Wydział Monitoringu Środowiska

Akceptował

Potwierdzam zgodność kopii wydruku z dokumentem elektronicznym:

Identyfikator dokumentu	101184.166654.151665
Nazwa dokumentu	powiat hajnowski do druku.pdf
Tytuł dokumentu	powiat hajnowski do druku.pdf
Sygnatura dokumentu	WM.7016.68.2017
Data dokumentu	2017-10-05
Skrót dokumentu	8B96B7534CE29B397607B64C6F01D8998FC3713B
Wersja dokumentu	1.1
Data podpisu	2017-10-05 11:49:56
Podpisane przez	Mirosław Stanisław Michalczuk Z-ca Wojewódzkiego Inspektora

EZD 3.20.147.3729.7339

Data wydruku: 2017-10-05

Autor wydruku: Wiśniewska Magdalena w zastępstwie za Bok Grzegorz (Główny Specjalista ds. ochrony powietrza WYDZIAŁ MONITORINGU ŚRODOWISKA)